

चार राजनीतिक शक्तिका शीर्ष नेताहरुको नयाँ डिजाइन पहिचान विरुद्ध खतरनाक योजना

श्रीकृष्ण ज्यापु

प्रमुख चार राजनीतिक शक्ति एमाओवादी, कांग्रेस, एमाले र मधेसी मोर्चाका शीर्ष नेताहरुले उच्चस्तरीय संयन्त्रको नाममा आउँदो शुक्रवार जेठ २४ गते खतरनाक निर्णय गर्ने योजना बनाएको छ।

त्यो खतरनाक योजना भनेको पहिचान सहितको संघीयता पक्षधरहरुको विरुद्ध हुने स्रोतले बताएको छ।

ती चार राजनीतिक शक्ति एमाओवादीका अध्यक्ष प्रचण्ड, कांग्रेसका सभापति सुशील कोइराला, एमालेका अध्यक्ष भुलनाथ खनाल र मधेसी मोर्चाका विजय गच्छदारबीच पहिचान सहितको संघीयता पक्षधर

हरुलाई नयाँ गर्ने चुनावको माध्यमबाट संविधानसभामा सकेसम्म कम प्रतिनिधित्व गराउने योजना बनाएको थाहा भएको।

ती नेताहरु बीच संविधानसभामा अब ४ सय ९१ जना मात्र प्रतिनिधित्व गराउने र थ्रेस होल्डको व्यवस्थालाई नराख्ने योजनामा करिब करिब सहमति भएको छ। ती नेताहरुले थ्रेस होल्ड नराख्दापनि अफूहरुको स्वार्थमा केहि असर नहुने गरि व्यवस्था गर्न लागेको छ।

दलित र महिलालाई प्रत्यक्ष निर्वाचनमा नै प्रतिशत राख्ने योजना बनाएको छ। प्रत्यक्षमा नै दलित र महिलालाई सिट राखेपछि समावेशी

गरेको जस्तो देखिने र दलितका साथै महिलाको तर्फबाट आउने प्रतिनिधि अधिकांश पहिचानको विपक्षमा रहने कुरामा नेताहरु विश्वस्त भएका छन्।

संविधानसभामा सकेसम्म पहिचान पक्षधरहरुको सहभागीता नगराउनका लागि अब हुने चुनावमा ६०१ सभासद नराख्ने र जम्मा ४ सय ९१ जना मात्र राख्ने सवालमा पनि ती नेताहरु बीच गोप्य रुपमा सहमती भएसकेका छन्। अब हुने चुनावमा विगतको संविधानसभामा समानुपातिकको तर्फबाट प्रतिनिधित्व जम्मा ३ सय ३५ र सिमान्तकृत समुदायको तर्फबाट २६ जना मनोनित गरि जम्मा ३ सय ६१ पुगेको थियो भने अब त्यसलाई घटाउने

योजना अनुसार जम्मा १ सय १० जना पहिचान पक्षधर सभासदको संख्या घटाउने योजना अनुसार नै ४ सय ९१ मात्र सभासद गर्ने योजना बनाएको हो। प्रत्यक्ष निर्वाचनबाट भने विगतमा पनि २ सय ४० अनि अब पनि २ सय ४० नै प्रतिनिधित्व गराउने योजना बनाएको छ।

त्यसैले यस पटक प्रमुख दलका नेताहरु डिजाइन अनुसार नै पहिचान पक्षधरको प्रतिनिधित्व कम गर्ने ढंगको योजनामा रहेको थाहा भएको छ। यो कुरा आउँदो जेठ २४ गते मात्र पुष्टि हुने अवस्था छ।

यसैबीच पहिचान सहितको संघीयता पक्षधर संघीय समाजवादी

- समानुपातिकको तर्फबाट ११० घटाउने
- महिला र दलितलाई प्रत्यक्षमा आरक्षण दिने
- तीन दलको संयुक्त संघर्षको तयारी

पार्टी नेपालको पहलमा मोहन बैद्यको नेतृत्वमा रहेको नेकपा-माओवादी, उपेन्द्र यादवले नेतृत्व गरेको मधेसी जनअधिकार फोरम सहितको संयुक्त मोर्चा बनाई आन्दोलन गर्ने समेत योजना बनाइएको थाहा भएको छ।

यहाँ जाँड-रक्सी, चुरोट, गाँजा तथा ड्रग्सको कुलत छुटाउने विशुद्ध जडिबुटी पाईन्छ। सम्पर्क:- फिटनेस प्वाइन्ट ट्रेडिङ्ग, फोन ४३३६७०१, ९८०३५०२२५९

आवश्यकता

यस दर्शन ऋण तथा सहकारी संस्था लि. बजार प्रतिनिधिहरुको आवश्यकता भएको हुँदा यथाशीघ्र आफ्नो व्यक्तिगत विवरण सहित आवेदन दिन आह्वान गरिन्छ।

पद - बजार प्रतिनिधी

संख्या - १०

तलब - ४५०० देखि १०,००० सम्म तथा अन्य सुविधा

योग्यता - SLC पास, अनुभवी तथा महिला स्थानिय

तथा अनुभवीलाई विशेष ग्राह्यता

आवेदन दिने अन्तिम मिति-२०७०/०२/३०

सम्पर्क :

दर्शन बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

नयाँबजार, कीर्तिपुर- ३, फोन नं. ०१४३३६७७६, ४३३२०५७

Preparation & Language Classes

IELTS, TOEFL, SAT & ENGLISH
KOREAN, JAPANESE, HEBREW

Special Classes:

Public Speaking Course Development, Grammar Focus
Academic Writing, Mock Test, Listening Practice [Audio & Visual]

LANGUAGE & IELTS CLASS

- **Level Test:** Students are given a Level Test before the class begins and are encouraged to take Tests at the end of each week of study. In fact, tests are an integral part of the course.
- **Materials:** All students are given a copy of the Natural Course Book and Self Study Book and CDs Listening practice
- **Outline:** The courses provide guidance and practice in all aspects of English learning [Speaking, listening, reading, writing plus grammar and vocabulary]
  - ☞ Class time is mostly devoted to Speaking and communication practice and Reading, Writing, Listening tasks are set as homework
  - ☞ The course focuses on the creative techniques required to succeed at IELTS & TOEFL, SAT
- **Self Study:** Students are given a self study booklet, course books, magazine, stories and related to IELTS at the beginning of their course and this lists the tests which are available
After course Complete, there is Bonus classes or Revision classes with Exam Tips

VALLEY INSTITUTE

Time: Morning, Day & Evening
Ph: 01-4332509/9849421216

कानुनी सल्लाहकार
ज्ञानबहादुर महर्जन
प्रकाशक/प्रबन्ध सम्पादक
नजरराम महर्जन
सम्पादक
श्रीकृष्ण महर्जन
प्रबन्धक
निरजमान सिंह
काठमाण्डौ जि. प्र. का दर्ता नं. २११-२०६७/०६८

व्यवस्थापन
भरत महर्जन, सनम श्रेष्ठ
वेभसाइट व्यवस्थापन
राज श्रेष्ठ
प्रेस: शर्मीला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाण्डौ
कार्यालय: निम्बासी टोल: कीर्तिपुर नपा-३
फोन नं.: ४३३३००७,
९८४९४०९०७७
kirtipur_sandesh@live.com
http://kirtipursandesh.blogspot.com

सम्पादकीय

रेगमीको अल्टिमेटम

अन्तरिम चुनावी मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्ष खिलराज रेगमीले यहि जेठ २४ गते शुक्रवार सम्ममा प्रमुख राजनीतिक दल एकीकृत माओवादी, नेपाली कांग्रेस, एमाले र मधेसी मोर्चालाई चुनाव सम्बन्धि ऐन ल्याउनका लागि विवादित भएको विषयमा सहमति गर्न अल्टिमेटम दिनु भएको छ ।

दलका नेताहरु बीच नै सहमति नभएका कारण वर्तमान सरकारलाई चुनावमा जान अष्टयारो भइरहेको अवस्थामा पछिल्लो समयमा रेगमीले ती नेताहरुलाई अल्टिमेटम दिएको हो । चुनाव गराउनका लागि भनी गठन गरेको वर्तमान सरकारले यदि चार दलबीच सहमति नभए २५ गतेबाट सरकार आफ्नै ढंगबाट अगाडि बढ्ने समेत जानकारी गराएका कारण शीर्ष नेताहरु सहमतिका लागि लागिपरेका छन् ।

ती चार राजनीतिक दलका शीर्ष नेताहरुले सहमति गरी संविधानसभाको चुनाव गर्ने मिति घोषणा गरेतापनि संविधानसभाको चुनाव गर्न सक्ने अवस्था नरहने कुरा स्वयं दलका नेताहरुमात्र नभई सरकाले पनि बुझ्ने कुरा हो । नेकपा-माओवादी लगायतका ३३ दलले संविधानसभा चुनावका लागि निर्वाचन आयोगमा दल दर्ता नै नगरिसकेको अवस्थामा ती दलहरु चुनावको विरुद्धमा लाग्ने र प्रमुख चार राजनीतिक दलहरुबीच समानुपातिक प्रतिनिधित्वको प्रतिशत घटाउने विषयमा पनि सहमति भएका कारण संघीय समाजवादी पार्टी नेपाल, मधेसी जनअधिकार फोरम लगायत अन्य दलहरुले पनि विरोध गरि सडकमा आउन सक्ने संभावना रहेको छ ।

यस्तो अवस्थामा चुनाव भयो भने ती चार राजनीतिक दलको मात्र चुनाव हुने र त्यसले राम्रो सन्देश नजाने मात्र नभई नयाँ संविधान समेत बन्न नसक्ने अवस्था आउने कुरालाई पनि नेताहरुले बुझ्नुपर्ने अवस्था छ ।

गजल शौरभ शाक्यया

—शौरभ शाक्य

गजल -१६

वङ्गु मिखालय जायेक ल: खना:

नुग: मछिँका खड्ज्वंगु व खना ।

वसन्त ऋतुया सिरिसिरि फसय्

सिमाया क्वसं हायाच्वंगु ह:खना: ।

वङ्गु इहिपाया भवजय् गुलि न्ह्याइपु

सापलाव: पासापि फुक थ:खना: ।

मनय हे मखं कयं व थसय् स्वले
हुलमुलय दयुइ न्हिलाच्वंगु छ खना: ।

मन तसक निराम, ज्यो छुं मजु

छ खनेव जि आसया वखना: ।

नेपालमा सङ्घीय राज्य प्रणालीको सम्भावित स्वरूप र संरचना

—श्याम श्रेष्ठ

(सङ्घीय राज्यको नयाँ संरचना पुस्तकबाट साभार)

नेपाल सङ्घीयतामा
जानुपर्नाको कारण :
गतांकको बाकि

सामाजिक बहिष्कर
णको स्थिति अन्त गर्नका
लागि- गतांकको बाकि

● आयकर र भन्सार
महसुलबाहेक भ्याट, उत्पादन
कर र अरू सबै करहरूको ३०-
३० प्रतिशत हिस्सा प्रदेश र
गाविस/नगरपालिका तहका
सङ्घीय एकाइहरूले सिधै काटेर
लिनसक्ने कानुनी व्यवस्था
हुनुपर्दछ ।

पहिले सङ्घीयताको जायज
माग गर्ने मधेसी दलहरूले अहिले
आएर 'एक मधेस एक प्रदेश'को
माग चर्कोसित उठाइरहेका छन्
। पहिलेको सङ्घीयताको माग
र अहिलेको यो माग अन्तर विर
ोधी देखिन्छ । यो माग
सङ्घीयताको आधारभूत मूल्य
मान्यता विपरीत समेत
देखिन्छ । सङ्घीयताको आधार
भूत मूल्यमान्यता हो -भाषिक,
जातीय, धार्मिक वा सांस्कृतिक
विविधता र अल्पसङ्ख्यालाई
राज्यको तर्फबाट मान्यता र
शासनमा न्यायोचित स्थान प्रदान
गर्नु, अल्पसङ्ख्यकलाई राज्यको
तर्फबाट मान्यता र शासनमा
न्यायोचित स्थान प्रदान गर्नु,
अल्पसङ्ख्यकहरूलाई पनि
साभेदारी शासन र स्वशासनको
माध्यमबाट ठूलो राज्यमा समेटेर
राख्नु । सङ्घीयताले जातीय,
भाषिक वा कुनै पनि किसिमको
अल्पसङ्ख्यकलाई स्वशासन र
स्वायत्तता प्रदान गरेर ठूलो
समाज र राज्यमा उनीहरूलाई
सुरक्षा, मान्यता र शासन गर्ने
जमिन प्रदान गर्छ । तर 'एक
मधेस एक प्रदेश'को मागले
तराइमा रहेको भाषिक, धार्मिक,
जातीय र सांस्कृतिक
विविधतालाई राज्यको तर्फबाट
मान्यता दिनुको साटो उपेक्षा
गर्नुपर्ने स्थिति सृजना गर्छ ।
यसले त्यहाँ न त खास खास
भाषिक, जातीय वा धार्मिक
अल्पसङ्ख्यकलाई आफ्नो
स्वशासन वा स्वायत्त शासन
चल्ने स्थिति प्रदान गर्छ, न
उनीहरूलाई सुरक्षा, मान्यता र
शासन गर्ने जमिन नै दिन्छ ।
यसले त त्यहाँ सबै अल्पसङ्ख्यक
भाषा, जाति वा धर्मलाई एउटा
मधेस प्रदेशको टोकरीमा
हाल्छ । यो हालको एउटा
एकात्मक र केन्द्रीकृत राज्यको
ठाउँमा दुइटा वा तीनवटा

केन्द्रीकृत र एकात्मक राज्य
खडा गर्ने जस्तो कुरा हो । यो
सिङ्गो भारतलाई उत्तर भारत,
दक्षिण भारत र मध्य भारतमा
बाँड्न खोजेजस्तो कुरा हो, त्यसो
गरेको खण्डमा भारतमा ठीक
ढङ्गको सङ्घीयता बन्थ्यो ।

तराईमा मैथिलीहरूको छुट्टै
भाषा संस्कृति छ,
भाजेपुरीहरूको छुट्टै, अवधी,
थारु र मुसलमानहरूको छुट्टै र
राजबंशी, कोचे-मेचेहरूको
छुट्टै । यी सबैले आफ्नो प्रदेश
बनाउन पाउनुपर्छ र ती प्रदेशमा
सङ्घीय राज्य प्रणाली अन्तर्गत
अधिकतम स्वायत्तता र स्वशासन
चलाउने अधिकार पाउनुपर्छ ।
यो जायज माग हो । तर
'एक मधेस एक प्रदेश'को
अवधारणाले यसो गर्न दिँदैन ।
त्यो मागले ती सबै भाषा,
संस्कृति, धर्म र जातिलाई
आफ्नो अगल पहिचानका
आधारमा छुट्टाछुट्टै प्रदेश बनाउने
स्वतन्त्रता प्रदान गर्दैन । बरु
यसको उल्टो यसले मैथिल,
भोजपुरी, अवधी, थारु,
मुसलमान र राजवंशी कोचे-मेचे
हरूलाई सर्वप्रथम एउटै
केन्द्रीकृत र एकात्मक मधेसी
प्रदेशमा खाँदिएर रहनुपर्ने र
त्यसपछि त्यो प्रादेशिक केन्द्रले
भाग लएको वा विकेन्द्रीत
गरेको अधिकार मात्र
एकाइहरूमा आउने स्थिति
सृजना गर्छ । यो यस हिसाबले
सङ्घीयताको आधारभूत सिद्धान्त
र मूल्य मान्यता विरोधी अवधार
णा हो ।

फेरि मेचिदेखि
महाकालीसम्म एउटै प्रदेश हुँदा
यो न भौगोलिक हिसाबले
सन्निकट बन्छ, न त प्रशासनिक
हिसाबले प्रशासनीय नै । यसबाट
जनताले खोजेको बेला भेट्ने
खालको अकेन्द्रीत राज्य पनि
बन्दैन । त्यसमाथि थप, थारुहरू
आफूलाई तराइवासी भएको, तर
मधेसी नभएको दावी गर्दैछन् ।

यी सबै हिसाबले यो माग
वास्तविक सङ्घीयता सङ्घीयता
चाहने आम तराइवासीहरूको
हितमा देखिँदैन । सङ्घीयताको
माग गरेर सिङ्गो देशलाई त्यस
दिशामा लान अग्रणी भूमिका
खेलेका मधेसी दलहरूले अहिले
आएर सङ्घीयता विरोधी यो
माग किन गरेका होलान् बुझ्न
गह्रो भएको छ । यो माग हाल
पृथकतावादी नबनी हाले तापनि
देशलाई यसले कालान्तरमा
विखण्डनतिर डोर्‍याउन सक्ने
सम्भावना पनि प्रबल छ ।

विविधतामा एकता पैदा
गर्नका लागि

अहिलेसम्म सामाजिक
बहिष्करणको शिकार भइ
आएका सबै जात/जाति, भाषा,
लिङ्ग, क्षेत्र, धर्म र वर्गहरूको
लागि यो देश पनि मेरो हो, यो
राज्य पनि मेरो हो भन्न सक्ने
परिस्थिति पैदा गर्नका लागि
सङ्घीय राज्य- प्रणालीको स्वरूप
र संरचना सम्बन्धमा माथि
दुईवटा बुँदामा उल्लिखित
कुराहरूले निर्णायक भूमिका
खेल्न सक्छन् ।

सबै सङ्घीय एकाइहरूमा
स्वायत्ततायुक्त स्वशासनको
प्रणालीले अहिलेसम्म राज्यबाट
पाखा पारिएका सबै जनजाति,
दलित, महिला र मधेसीहरू
तथा अल्पसङ्ख्यकहरूलाई अब
उप्राप्त राज्य गर्ने र आफ्नो
शासन आफै चलाउने ठाउँमा
पुर्‍याउँछ । हालसम्म पाखा
पारिएकाहरू र तमाम
अल्पसङ्ख्यक हरूको पनि
राज्यमा स्वामित्व कायम
हुनजान्छ ।

स्वायत्तताभिन्न पनि
अल्पसङ्ख्यकहरूको उप
स्वायत्तताको प्रणालीले दुईचार
वटा गाविसमा मात्र अस्तित्वमा
भएका जात वा जातीय
समुदायलाई पनि शासन गर्ने
ठाउँमा पुर्‍याउँछ । साथै यसले
अहिलेसम्म सबैतिर राज
गरिरहेका बाहुन, क्षेत्री,
ठकुरीजस्ता खासखास
जातजातिलाई सङ्घीयता लागू
भएपछि कतिपय ठाउँमा
बाहुल्यता हुनुका नाताले
अल्पसङ्ख्यकहरूले राज गर्दा
पनि आफ्नो बाहुल्य रहेको
क्षेत्रमा आफैले स्वायत्त भएर
राज गर्ने अवसर पनि प्रदान
गर्छ । कहिँबाट कोही पनि
नलखेटिने कुरा यसले सुनिश्चित
गर्छ ।

समानुपातिक निर्वाचन
प्रणालीले अहिलेसम्म सामाजिक
बहिष्करणमा परेका सबैलाई
सङ्घ, प्रदेश, गाविस/नगर
पालिकाका तहको कानून बनाउने
र निर्णय गर्ने ठाउँमा
जनसङ्ख्याको बोनोट अनुसारको
अनुपातमा पुर्‍याउँछ । यसले
अब उप्राप्त कुनै पनि तहको
सरकार र जनप्रतिनिधिसभामा
दुईतीनवटा जात/जाति र
क्षेत्रको मात्र बाहुल्य हुने स्थिति
समाप्त पार्छ ।

समानुपातिक कोटा
प्रणालीले सेना, प्रहरी, प्रशासन,
न्यायालय र अन्य राज्यका
अङ्गहरूमा जनजाति, दलित,
महिला, मधेसी, मुसलमान र
विपन्न वर्गका मानिसलाई

जनसङ्ख्यामा रहेको उसको
अनुपात अनुसार पुर्‍याउने
व्यवस्थाको सुनिश्चितता गर्छ ।
यसबाट शिक्षा र रोजगारीमा
पनि उनीहरूको समानुपातिक
प्रतिनिधित्व र पहुँच सम्भव
बनाउँछ ।

सङ्घीय राज्य प्रणालीले
सबै भाषा, जात, जाति, धर्म,
संस्कृति, वर्ग र क्षेत्रलाई राज्यको
तर्फबाट बराबरी हक, हैसियत
र पहिचान प्रदान गर्छ । राज्य
धर्मको मामलामा तटस्थ र
निपेक्ष बस्छ । राज्य अब कुनै
भाषा, जाति वा धर्मविशेषको
हुँदैन ।

नेपालको भाषिक, जातीय
र सांस्कृतिक विविधतालाई
समस्या ठान्ने सोच हामीकहाँ
काफी मात्रामा हावी छ ।
नेपालमा यति धेरै विविधता
भएकैले सङ्घीयतामा जानु हुँदैन
भन्ने नकारात्मक सोच बारम्बार
अघि सारिन्छ । परन्तु नेपालको
विविधता समस्या नभएर देशको
सुन्दरता र सकारात्मक पक्ष पनि
हुन सक्छ भन्ने सवालमा हाम्रो
धारणा स्पष्ट हुनु आवश्यक
छ । जातजाति, भाषामा यति
धेरै विविधता भएकाले र कोही
पनि बहुमतमा नहुनुको कारणले
नै हामीकहाँ बहुमतवालामा हुने
एक जातीय अहंकारका सट्टामा
मिलेर बस्ने सहिष्णुताको संस्कृति
ज्यादा हावी छ ।

फलस्वरूप, मिलेर बस्नुमा
नै सबैको फलिफाप पनि छ भन्ने
धारणा पनि व्यापक छ । दुईवटा
ठूला मुलुकको बीचमा रहेको
मुलुकमा यति ज्यादा विविधता
भएकैले र सबै अल्पमतमा
भएकाले नेपालमा पृथकतावादी
सोच भाइँथिएर आउने र त्यसले
जरो गाड्ने सम्भावना कम छ ।
किनभने सानो मुलुकमा जुन
हैसियत, शान र सम्मानका
साथ सानो-सानो समुदाय पनि
बस्न र अटाउन सक्छ त्यो
समुदाय ठूला मुलुकमा मिल्न
गयो भने हाँतीको मुखमा
जिराजस्तो हुनेछ ।

त्यो समुदायको त्यहाँ विलय
हुन्छ । नेपालमा विद्यमान अति
विविधताले सङ्घीयतालाई
अनावश्यक र अनुपयुक्त बनाउने
होइन, बरु भन्न ज्यादा जरुरी र
जायज बनाउँछ । जातीय र
सांस्कृतिक विविधता जहाँ ज्यादा
हुन्छ त्यही नै त त्यो विविधतामा
एकता पैदा गर्नको लागि
सङ्घीयता ज्यादा उपयुक्त हुने
कुरा हो ।

क्रमशः

सङ्घीय समाजवादी नेवा: संघको केन्द्रीय समिति गठन

गत जेठ १५ गते बुधवार संघीय समाजवादी पार्टी, नेपालका महासचिव राजेन्द्र श्रेष्ठको प्रमुख अतिथि र संघीय तथा जातीय मामिला विभागका सदस्य मनरत्न शाक्यको सभापतित्वमा नेपा: बैङ्क्रेट, खुसिबुमा भएको एक भेलाले संघीय समाजवादी पार्टी नेपालको भात्री संगठन संघीय समाजवादी नेवा: संघ, केन्द्रीय तदर्थ समिति गठन गर्‍यो। अत्यन्त उत्साहपूर्ण वातावरणमा सम्पन्न भएको उक्त भेलामा प्रमुख अतिथि पार्टीका महासचिव राजेन्द्र श्रेष्ठले नव गठित संघीय समाजवादी नेवा: संघले नेवा: स्वायत्त प्रदेश प्राप्तिको आन्दोलनमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्न सक्नुपर्ने बताउनु भयो। उहाँले नेपाली जनताको परिवर्तनको महान आकांक्षालाई पुराना पार्टीहरूले सम्बोधन गर्न नसकेको तथा तिनिहरूसँग नयाँ विचार पनि नभएको हुँदा संघीय समाजवादी पार्टी जन्मिएको कुरा बताउनु भयो। संघीय समाजवादी पार्टी नयाँ विचार, संगठन र कार्य पद्धतिका साथ मुलुकको समस्यालाई सम्बोधन गर्न लागि

परेको बताउनु हुँदै नेपाली कांग्रेस र एमालेले अगाडि सारेको विचार असफल भै सकेको तथा एकीकृत माओवादीको विचार अस्पष्ट भएको सन्दर्भमा पार्टीले संघीय समाजवादलाई नेपाली क्रान्तिको मौलिक सिद्धान्तको रूपमा प्रस्तुत गरेको बताउनु भयो। उहाँले देशमा विद्यमान सबै खाले विभेद हटाउन संघीयता र मुलुकको समृद्धी र मानवले मानवलाई गर्ने सबै खाले शोषणबाट मुक्तिको लागि समाजवाद आवश्यक रहेको कुरा बताउनु भयो।

त्यसरी नै उहाँले २०४६ सालमा लोकतन्त्र आए पनि जातीय, भाषिक, सामाजिक र आर्थिक विभेद कायम रहेकोले लोकतन्त्र दिगो हुन नसकेको र २०६२/०६३ सालको शान्तिपूर्ण जनक्रान्तिबाट प्राप्त संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र पनि यथास्थितिवादी दलहरूको कारण संस्थागत हुन नसकेको हुँदा अब आउने निर्वाचनमा संघीय समाजवादी पार्टीलाई जिताउनु पर्ने कुरा बताउनु भयो। उहाँले जनता

भोका नाङ्गा रहे संघीयता आइसके पछि पनि असन्तुष्ट हुने भएकोले समाजवादमा मात्र संघीय शासन दिगो हुने कुरा पनि बताउनु भयो। उहाँले संघीयता र समाजवाद सँगसँगै जान सक्ने भन्नेहरूको खण्डन गर्दै पूँजीवादले जातीय मुक्ति र वर्गीय मुक्तिको समस्या एक साथ हल गर्न नसकेको प्रणाली सहितको समाजवाद आवश्यक रहेको बताउनु भयो।

पार्टी केन्द्रीय सदस्य न्हुच्छेलाल महर्जनले संचालन गरेको उक्त कार्यक्रममा मन्तव्य दिने अन्य वक्ताहरूमा पार्टीका केन्द्रीय सल्लाहकार समितिका सभापति मंगलसिद्धि मानन्धर, स्थायी समितिका सदस्य तथा नेवा: प्रदेश इन्चार्ज के.वि. घजु, केन्द्रीय सदस्य धन प्रसाद तामांग, केन्द्रीय सदस्य तथा जिल्ला अध्यक्ष सानु राजा शाक्य, नेवा: जागरण मंचका अध्यक्ष सुजिव बज्राचार्य आदि हुनुहुन्थ्यो।

भेलाको अन्त्यमा नेवा: संघका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूलाई प्रमुख अतिथि पार्टीका महासचिव

राजेन्द्र श्रेष्ठले शपथ ग्रहण गरिनु भएको थियो। संघका पदाधिकारीहरू निम्न रहेका छन्।

अध्यक्ष: मनरत्न शाक्य, उपाध्यक्षहरू: ज्ञानेन्द्रतन बज्राचार्य, खगेन्द्रबहादुर जोशी, मोहनी महर्जन, उपाध्यक्ष त्रिरत्न लाल शाक्य पाल्पा, महासचिव: सत्यनारायण डंगोल, सचिवहरू: सूर्यनारायण श्रेष्ठ, अमृत स्यस्य, विजयरत्न शाक्य, कोषाध्यक्ष: धनबहादुर तिमिला, सदस्यहरू शुशिलवीर सिंह कसा, श्रीराम श्रेष्ठ, शार दामुनि बज्राचार्य, श्रीकृष्ण महर्जन (ज्वज्वलपा), ओमकाजी ताम्राकार, शेषनारायण महर्जन, रविन्द्र श्रेष्ठ, रत्नकाजी महर्जन, बेखामान अवाले, प्रेरणा शाक्य, सदयरज शिलाकार, शोनी महर्जन, रत्नदेवी कसा, विश्वनाथ श्रेष्ठ, कृतिलवानन्द जोशी, रुपरत्न शाक्य, शरणगोपाल डंगोल, बुद्धिवहादुर श्रेष्ठ, दिलकुमार देशार, राजभाई डंगोल, रमेश महर्जन, नजरराम महर्जन, पूर्णबहादुर महर्जन, राजेन्द्र महर्जन तिस्टुंग, राजिव श्रेष्ठ, भोजपुर, विष्णु कायष्ठ, सिन्धुपाल्लोक, रामकुमार श्रेष्ठ, सिराहा, हरिहर राजभण्डारी, खोटांग, रमेश श्रेष्ठ, डोटी, किशोर ताम्राकार, उदयपुर, कृष्णकुमार श्रेष्ठ, दोलखा, अमृत प्रधान, इलाम।

सचिवालय: अध्यक्ष मनरत्न शाक्य, उपाध्यक्षहरू: ज्ञानेन्द्रतन बज्राचार्य, खगेन्द्रबहादुर जोशी, मोहनी महर्जन, त्रिरत्नलाल शाक्य, महासचिव, सत्यनारायण डंगोल, सचिवहरू: सूर्यनारायण श्रेष्ठ, अमृत स्यस्य, विजयरत्न शाक्य, कोषाध्यक्ष: धनबहादुर तिमिला, सदस्यहरू: विश्वनाथ श्रेष्ठ, रविन्द्र श्रेष्ठ, कृतिलवानन्द जोशी, नजर राम महर्जन

मानवलाई दलित शब्दले विभेद

सुवर्ण महर्जन

नगाउँ, की.न.पा. १६

भारतमा करिब २००० वर्ष पहिले ब्राह्मण राजमनूको शासन कालमा वर्ण व्यवस्था माथि छुवाछुत समेतको प्रथा लादिएको थियो। त्यसैवेलादेखि समाजका सबैभन्दा तल परेका श्रमजीवी र शोषक वर्गीय कथित उच्च जातीय शासनलाई दीर्घजीवी बनाउन छुवाछुत सहितको वर्ण व्यवस्थालाई कठोर पादै लगियो। छुवाछुत भन्नाले धर्म, लिङ्ग, वर्ण जातजातीका आधारमा कुनै न कुनै बहाना वा कुनै किसिमको तरीकाबाट कुनै पनि स्थानमा गरिने बहिष्कार, प्रतिबन्ध, निषेध, निस्कासन, नाकाबन्दी, असहिष्णुता, अपहेलना आदि व्यवहारलाई बुझिन्छ। त्यसै क्रममा हिन्दू धार्मिक शासन एसियामा जहाँ जहाँ फैलियो, त्यहीं त्यहीं छुवाछुत सहितको वर्ण व्यवस्था फैलियो। भारतबाट हिन्दू धार्मिक शासन प्रवेश गर्ने क्रममा नेपालमा पनि आइपुगेको इतिहास सिद्ध छ। त्यसैवेलाका तत्कालीन लिच्छवी शासक ब्रह्मण, क्षेत्री, नेवार समाजलाई फुटाएर शासन गर्ने प्रमुख हतियार बनाएर लिच्छवी कालमा जग हालिएको छुवाछुत रुपी कठोर प्रकारको वर्ण काँडालाई पछिल्ला मल्ल शासन कालमा समेत यसलाई फैलाउने कार्य सशक्त देखिएको पाइन्छ। सुरेन्द्र विक्रम शाहको पालादेखि वास्तविक शासक जङ्गबहादुर राणाको कानूनी मान्यता दिएर आजसम्म नेपाली समाजमा काँडाको रुप र गाँसको खराब ढुङ्गा भएको छ। यसले गर्दा उदारवादी, समाजवादी, प्रजातन्त्रवादी र मानवअधिकारवादी आदिलाई समेत चुनौती दिएको छ।

यस्तो जातिवादी विभेद उन्मुलन गर्ने सम्बन्धमा अन्तरराष्ट्रिय जातीय र झुभेद उन्मुलन सम्बन्धी महासन्धीले जातीय विभेदको परिभाषा दिएको छ। जातीय विभेद भन्नाले राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक अन्य जीवनका कुनै न कुनै क्षेत्रमा समानताको आधारमा मानवअधिकार तथा आधारभूत स्वतन्त्रताको मूल्य र मान्यता, व्यवहारलाई कमजोर पार्ने उद्देश्यले प्रभावकारिता, वर्ण, लिङ्ग, जातीय उत्पतिको आधारमा कुनै विभेद, साहित्य प्रति प्रतिबन्ध आदिलाई प्राथमिकता सम्भन्ध पछि भनी व्याख्या गरेको छ। त्यस्तै ०६२/०६३ साल अगाडिसम्म पनि जातीय विभेद तथा छुवाछुत देखिन्छ। अहिले आएर नेपाल सरकारले जातीय विभेद र छुवाछुत ऐनलाई संशोधन गरी छुवाछुत प्रथा हटाएको छ। तर व्यवहारीक जीवनमा भने छुवाछुत प्रथा अझै पनि कायमै छ।

तपाईंको आफ्नै पत्रिका कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक

साहित्य कविता

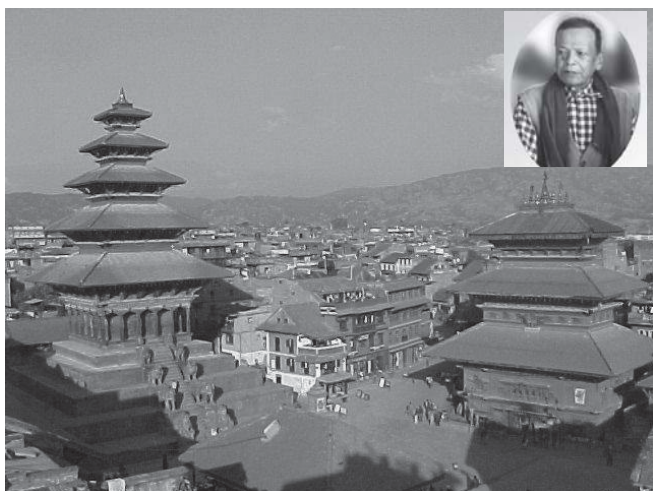
फुटेर होइन जुटेर हो

राम महर्जन
की.न.पा. १६ नगाउँ

गाउँ शहर जहाँ जाउ
प्रायः अगुवाहरु नै बाटो हगुवा
उनीहरु विना गाउँ शहर पनि
चल किन मुश्किल भएको ॥१॥
नेताहरुको चर्चितकला हेरौं न त
रंगमञ्चमा नाच्ने कलाकार भन्दा
कम कसैलाई भन्न मिल्दैन
रमाइलै छ राजनैतिक नाटक ॥२॥
दुई शब्द मिठो बोलेकै भरमा
काला कर्तुत छोपे पाइने
सुवर्ण मौका प्रयोग गरि
सम्हाल पाइने हाम्रो समाज ॥३॥
कहिले हाते मालोमा व्यस्त
कहिले गर्धन जोडाईमा व्यस्त
कहिले सक्किएर गाली गलौजमा व्यस्त
कहिले फन्किएर कार्यक्रम बहिष्कार ॥४॥
मेरो प्यारो राजनेताहरु
फुटेर होइन जुटेर हो
देश बनाउने समय नगुजारी
एकतामा बाँधी लागौं सबै ॥५॥
तिमीहरु जुटे सबै जुट्छन्
तिमीहरु फुटे सबै फुट्छन्
तिमीहरुकै इशारामा यो देश चल्दो
अहिलेको व्यवस्था यही रै छ ॥६॥

रामशेखरलाई अभिनन्दन गर्न कीर्तिपुरमा छलफल

नेपालभाषाका लेखक तथा कलाकार रामशेखर नक:मिलाई अभिनन्दन तथा आर्थिक सहयोगको लागि कीर्तिपुरका साहित्यकार राजभाइ जक:मि, रचनाकार राम भक्त महर्जन 'रमभक्त' र संगितकार गुजे मालाकार को सक्रियतामा यहि जेठ १८ गते शनिवार समाजसेवी, शिक्षा प्रेमी,

कलाकारहरूको उपस्थितिमा "तयू लुमन्ति दबू" राजभाइ जक:मिको घर मा भेला भै विशेष छलफल भयो।

रामभक्त महर्जन रमभक्तमले संचालन गर्नु भएको सो कार्यक्रममा साहित्यकार राजभाइ जक:मिले सभापतित्व ग्रहण गर्नु भएको थियो। नेवा: जागरण मञ्चका अध्यक्ष सुजिव

बज्राचार्य, संयोजक राजेन्द्र मान शाक्य, इसास कीर्तिपुरका अध्यक्ष विर प्रसाद भंसारी, नेपा: राष्ट्रिय पार्टीका अध्यक्ष कृष्णहरि महर्जन, नेवा: जागरणका सक्रिय कार्यकर्ता सत्य नारायण डंगोल र अन्य ७० जनाभन्दा बढी जनसहभागिता रहेको थियो। सहभागिहरुले राम शेखर नक:मिको योगदान सम्बन्धी र योग्य कलाकारको विषयमा आ-आफ्नो धारणा व्यक्त गर्नु भएको थियो। रामशेखर नक:मिजस्तो साँच्चैकै प्रतिभा बोकेको योग्य व्यक्तिको रुपमा सबैले चिनेका छन्। उहाँलाई अभिनन्दन जनस्तरले मात्र नभइ नेपाल सरकारीस्तरले समेत अभिनन्दन गर्नुपर्ने उपस्थित सबैले एकै शब्द र स्वरले जोडदार माग गरेका थिए। अन्तमा कार्यक्रम संचालक राम भक्त महर्जन रमभक्तमले कार्यक्रममा उपस्थित सबैजनालाई सहभागिता भइ दिएकोमा खुसी व्यक्त गर्दै धन्यवाद दिनु भयो। सभापति राजभाइ जक:मिले आर्थिक

भौतिक संगित पक्षमा समेत सक्दो सहयोगको अपेक्षा गरी सबैलाई धन्यवाद दिनु भइ कार्यक्रम समापन गर्नु भएको थियो। उक्त कार्यक्रममा आर्थिक सहयोग गर्नु हुनेहरूमा १.कृष्णहरि महर्जन-रु. २०००/- २.राजभाइ जक:मि-२०००/- ३.तिर्थ माली-१५००/- ४.सुवर्ण महर्जन-१०००/- ५.भरत बहादुर महर्जन-१०००/- ६.विरप्रसाद भंसारी-१०००/- ७.रानीशोभा महर्जन रु. १०००/ ८.कुलबहादुर महर्जन -रु.१०००/ ९.सावित्री महर्जन - रु.१०००/- १०.दिलिप महर्जन - रु.५००/- ११.मिना महर्जन -रु.५००/- १२.विरमाया महर्जन - रु.५००/- १३.प्रमिला महर्जन-रु.५००/- १४.ज्ञानबहादुर ख:ला- रु.५००/- १५.दिपक राज महर्जन - रु.५००/- १६.ललित महर्जन -रु.५००/- १७.रामकृष्ण महर्जन धिना -रु.५००/- १८.बुद्धिवहादुर महर्जन -रु. ५००/-

नवीन महर्जन

सगरमाथा आरोहणको ६० औं जयन्तीको अवसरमा हिमालय एक्सपिडिसन सन्स कम्पनीद्वारा नेपालको साहसिक खेलकुद पर्यटन प्रवर्द्धन गर्दै जाने उद्देश्यले सन् १९५३ मे २९ को दिनको सुखद सम्झनामा गत जेष्ठ १५ गते अर्गात मे २९ मा सगरमाथा दिवसको दिन तेन्जिङ-हिलारी सगरमाथा म्याराथन (जको दुरी ४२.१९५ कि.मी) सञ्चालन गरिएको थियो। साथै उक्त दिनमा ६० कि.मि. दुरीको सगरमाथा हिरक जयन्ती म्याराथन पनि

सञ्चालन गरिएको थियो। कीर्तिपुरको प्रतिनिधित्व गरी सहभागी हुनु भएका धर्म महर्जन अन्तिम अवस्थामा ४२.१९५ कि.मि.को सगरमाथा म्याराथनमा सहभागिता जनाउनु परेको थियो। यस अघि उहाँ ६० कि.मि.को म्याराथनमा केवल २० जनाको मात्र कोटा भएको अर्थात् २० जनाले मात्र सहभागिता जनाउन सक्ने भएकोले ४२.१९५ कि.मि.को म्याराथनमा सहभागिता जनाइएको जानकारी धर्म महर्जनले दिनु भएको थियो। यस सगरमाथा म्याराथनमा स्वदेशी र विदेशी गरि २० राष्ट्रको कुल १०५ जना खेलाडिहरूको सहभागिता रहेको थियो। जस्मा कीर्तिपुरको धर्म महर्जनले ६ घण्टा ९ मि. दुरी पार गरी २१ औं स्थान ओगट्न सफल भएको थियो। धर्म महर्जनले

समयमा हवाई जहाजको टिकट नपाएकोले यहाँदेखि सगरमाथा बेस क्याम्पसम्म स्थल मार्ग हुँदै प्रतियोगितास्थल पुगी सहभागिता जनाई सोही स्थलमार्गबाट फर्किएको थियो। स्मरण होस उहाँलाई उक्त म्या म्याराथनमा सहभागिता जनाउन कीर्तिपुर खेलकुद विकास समाजको सक्रियतामा कीर्तिपुरका विभिन्न संघ संस्था र व्यवसायिहरू द्वारा सहयोग गर्नु भएको थियो जसमा कोर्नेल नेपाल रु.६०००/, नयाँ बजार क्लब रु.५०००/, दक्षिण भेगिय नीजि तथा आवाशिय विद्यालय संगठन कीर्तिपुर रु.४०००/, कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था रु. २०००/, कविन्द्र निर्माण सेवा रु.२०००/, कोर्नेल नेपालको अध्यक्ष भानु माप्नबाट

रु.४०००/ त्यसैगरी कीर्तिपुर नगरपालिकाबाट पनि आर्थिक सहयोग गर्ने वचनबद्धता जाहेर गरिएको थियो। वास्तवमा धर्म महर्जनले कीर्तिपुरको प्रतिनिधित्व गरी विभिन्न राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगितामा सहभागि भई यस भेगको साथै देशको नाम उच्च र खिमा लगातार लागी परेका धावन हुन्। उहाँजस्ता प्रतिभावान खेलाडिहरूलाई राष्ट्रबाट पनि अवश्य सकारात्मक दृष्टिले हेरेर सहयोग गर्नु पर्ने हो तर यो हुन सकेको छैन। उहाँको व्यक्तिगत प्रयास र कीर्तिपुरका विभिन्न संघ संस्थाको सक्रियतामा उहाँले सहभागिता जनाउँदै आएको छ

। आशा गरौं, भविष्यमा उहाँ लगायत अन्य खेलाडीहरूलाई शवश्य सहयोग हुनेछ भनेर। यस प्रतियोगिताको सगरमाथा म्याराथनमा रामकुमार राजभण्डारीले ३ घण्टा ५९ मि. ४५ सेकेण्डमा पुरा गरी प्रथम भएको थियो भने डि.वि. कुलुड राईले ४ घण्टा ११ मि. ५ सेकेण्डमा पुरा गरी दोस्रो तथा तीर्थ तामाङले ४ घण्टा १२ मि. ९ सेकेण्डमा पुरा गरी तेस्रो भएको थियो। त्यसैगरी हाफ म्याराथन तर्फ नेदरल्याण्डकी जेर्लिन्डा स्काइभेलले ५ घण्टा ५० मिनेटमा पुरा गरी प्रथम, बेलायतका फ्रान्क र कटा फचेलले ५ घण्टा ५० मिनेट ३० सेकेण्डमा

पुरा गरी दोस्रो तथा जर्मनीका पाजिक हेइकेले ७ घण्टा ४६ मिनेट ५० सेकेण्डमा पुरा गरी तेस्रो भएको थियो। यसैगरी अल्ट्रा रेसमा नेपाली सेनाका धावकहरूले शीर्ष तीन स्थान हासिल गरे।

समिर तामाङले ७ घण्टा ५६ मिनेट ३७ सेकेण्डमा पुरा गरी प्रथम, वेद बहादुर सुनुवार ले ८ घण्टा २१ मिनेट ३५ सेकेण्डमा पुरा गरी तेस्रो भएका थिए। यस प्रतियोगितामा प्रथम हुनेको लागि नगद रु. १ लाख, दोस्रो हुनेलाई रु.७० हजार तथा तेस्रो हुनेलाई नगद रु. ५० हजार सहित मेडल र प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको थियो।

सङ्घीय समाजवादी १३ वडा समिति

गत जेठ १८ गते शनिवार काठमाडौं महानगरपालिकाको १३ नं. वडामा भव्य कार्यक्रमको विच २१ सदस्यीय वडा समितिको घोषण तथा १०५ जनालाई सङ्घीय समाजवादी पार्टीको सदस्यता वितरण पार्टीको अध्यक्ष अशोक राईले गर्नुभयो। उहाँको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न भएको उक्त समारोहमा लोकप्रिय समाजसेवी दिलशोभा श्रेष्ठ, हिक्मत माली लगायत वडाका ५०० जना वडावासीको सहभागीता रहेको थियो। वडा भेला समितिका संयोजक जुजुकाजी महर्जनको अध्यक्षतामा गठन भएको उक्त समितिमा सागर उपाध्याय उपाध्यक्षमा, सचिव रविन्द्र मानन्धर, सह सचिव संजय रौनियार, कोषाध्यक्ष रोजी तुलाधर र सदस्यहरूमा राजेश मानन्धर, राम महर्जन, श्याम महर्जन, हरिकृष्ण गुरुङ, भाइराजा तुलाधर, गुणरत्न बज्राचार्य, सुमन महर्जन, छोरी मैया महर्जन, गणेश तामाङ, सुरेन्द्र स्थापित, मैया महर्जन, सानुमैया डंगोल, मन्जुरी महर्जन, लक्ष्मी डंगोल, हेमन्त अधिकारी, रमेशमान श्रेष्ठ, युगल सिंह, अशोक मालाकार रहन भएको छ। कार्यक्रममा पार्टी अध्यक्ष अशोक राईले सङ्घीय समाजवादी पार्टी चुनावी वातावरण बनासाथ चुनावमा भाग लिन्छ तर सरकार र चार दल अझै चुनावी वातावरण बनाउन तयार भएको देखिदैन भन्नुभयो। चुनावी वातावरण बनाउन संविधानसभाको पहिलो निर्वाचनमा व्यवस्था भए बमोजिम नै प्रत्यक्ष र समानुपातिकको प्रतिशत कायम रहनु पर्ने अडानमा पार्टी रहेको र ६०१ को संख्या ठूलो लाग्छ भने पुरानै प्रतिशतमा रही बरु ३९१को मात्र संविधानसभा बनाए पनि हामीलाई स्वीकार्य छ। पहिला जुन प्रत्यक्ष र समानुपातिक प्रतिशत कायम रहँदा प्रत्यक्ष चुनावबाट आउन नसक्ने वर्गीय रुपमा पिछडीएका मजदूर, किसान, आदिवासी जनजाति, मधेसी, महिला, दलित र धार्मिक अल्पसंख्यकहरू समावेश हुन सकेको तर त्यस्तो समावेशी नचाहेका पुराना संकीर्ण दलहरू प्रत्यक्षमा पुरानै संख्या कायम गरि समानुपातिकको प्रतिशत मात्र घटाउने षडयन्त्र गरेर चुनावी वातावरण विथोलेको भनाई राख्नु भएको थियो। पहिलाको संविधानसभा ठूलो भयो भन्ने लाग्छ भने बरु मनोनितमा पनि राज्यसत्तामा पुगीरहेकाहरू नै पुग्ने किसिमले ११ संख्या कायम गरी प्रतिनिधित्व गर्न नसकेका साना जातीय समुदायबाट प्रतिनिधित्व गर्ने व्यवस्था भएको १६ संख्या मात्र हटाउनुले पनि पुराना दलहरू अझै यथास्थितिमा राज्यलाई राख्न चाहन्छ भन्ने पुष्टि भएको छ भन्नुभयो।

कार्यक्रममा महासचिव राजेन्द्र श्रेष्ठ, केन्द्रीय सल्लाहकार समितिका सभापति प्रा.डा. मंगलसिद्धि मानन्धर, जिल्ला अध्यक्ष सानुराजा शाक्य, सङ्घीय समाजवादी महिला संघका लिला सिटौला लगायतले पनि बोल्नु भएको थियो।

संघीय युवा संघ नेपालको मोटरसाइकल च्यालीमा हजारौंको सहभागिता

गत जेठ २० गते सोमवार संघीय युवा संघ नेपालद्वारा चार दलिय सिण्डीकेट, देशमा व्याप्त अनियमितता, भ्रष्टाचार विरुद्ध साथै पार्टी र संघको भ्रण्डा आम नेपाली नागरिक बीच सार्वजनिक गर्दै आयोजना गरिएको बृहत मोटरसाइकल च्याली कार्यक्रममा हजारौं मोटरसाइकल चालकहरू सहभागी भएको थियो।

दिनको १ बजे भुकुटी मण्डमा संघीय समाजवादी पार्टी, नेपालका अध्यक्ष अशोक कुमार राईले रिबन काटेर उद्घाटन गर्नु भएको सो च्याली भुकुटीमण्डप(शहीदगेट) त्रिपुरेश्वर(कालीमाटी) परोपकार(मरुटोल(नरदेवी) क्षेत्रपाटी(सोइखुट्टे) कान्तिपथ(घण्टाघर(वागबजार (कमलपोखरी(मैतीदेवी (पुरानो बानेश्वर (भीमसेनगोला (नयाँ बानेश्वर (कोटेश्वर (ग्वाको (प्रभात मा.वि (लगनखेल (जावलाखेल(पुल्चोकमा परिक्रमा गर्दै पाटनढोकामा पुगेर समापन थियो। समापन समारोहलाई सङ्घीय युवा संघ नेपालका अध्यक्ष नवराज गुरुङले संक्षिप्त सम्बोधन गर्नु भएको थियो।

नयाँ शो रूम खुल्यो

CTEVT बाट संचालित राष्ट्रिय शीप प्रतियोगितामा Top Ten मा स्थान हासिल गर्न सफल युनिक टेलर्सको अब नयाँ शो रूम खुलेको जानकारी गराउन चाहन्छौं।

युनिक टेलर्स

नयाँबजार, फोन ४३३१०७८

नेपालभाषा बोल्न जान्ने पाठकहरूलाई नेपालभाषा लेख्न अप्ठ्यारो मानिरहेकोले व्याकरण सम्बन्धि ज्ञान हासिल गर्न चाहेकोले डा. तुयुवहादुर महर्जनद्वारा लिखित स्वाध्यायन नेपालभाषा पुस्तकबाट साभार गरी यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ - संपादक

५. क्रिया

नेपालभाषामा छ प्रकारका क्रियाहरू छन्

५.५ दु र खः को प्रयोग

उपर्युक्त छ, छन, छु छौं, छौं-को भूतकालमा थियो, थिए, थिएँ, थियौं, थियौं हुन्छ। यसको अर्थ पनि दु नै हो।

व ला छैँय् हे दु - ऊ त घरमै थियो।

उबल्य् इपिं ज्याय् दु - त्यसवेला उनीहरू काममा थिए।

मिहगः जि पाजुया छैँय् दु - हिजो म मामाघरमा थिएँ।

थगुने जिपिं यैँय् हे दु - पोहरसाल हामीहरू काठमाडौंमा नै थियौं।

‘४६ सालया आन्दोलन जूबल्य् छ गन (दु) - ‘४६ सालको आन्दोलन हुँदा तिमी कहाँ थियौं ?

क्रियासँग टाँसिएर आउँदा भने छ को अर्थ दु हुँदैन।

जि ला थन हे च्वने - म त यहीं बस्छु। वं छु नइ ? - ऊ के खान्छ ?

जिपिं ला वने पोखरापाखे - हामी त जान्छौं पोखरातिर।

का धा छ गनथाय्लाकक च्वनेगु ? - ल भन तिमी कहाँनिर बस्छौं।

नेपालीको छ को अर्थ च्वं पनि हुन्छ, जस्तै -

आः छंत गथे च्वं ? - अहिले तिमीलाई कस्तो छ ?

छ को अर्थ च्वं भन्ने याद नभएमा आः छंत गथे दु ? हुन जान्छ। यसको जवाफमा अहिले मलाई सन्चै छ हुन जान्छ। यसको पनि आः जित सन्चो दु हुन बेर छैन। यसको नेपालभाषामा आः जित म्ह फु। अथवा आः जित याउँसे च्वं अथवा आः जित सन्चो जू हुन्छ। यसै गरी-

अहिले तिमीलाई कस्तो छ ? -आः छंत गथे च्वं ?

अहिले मलाई ठीकै छ - आः जित थिक जू।

यसरी नेपाली शब्दलाई नै मिलाएर राख्दा छ को जू हुन्छ।

आज मोटर चलेको छ - थौं मोटर चल्य् जू।

स्याउ पाकेको छ - स्याउ पाक्य् जू।

यो जुत्ता धेरै कसेको छ - थ्व लाकां तसकं कस्य् जू।

त्यहाँ चल्थो भने यहाँ थर्किन्छ - आकन सन धाय्वं थन थर्क्य् जू।

क्रमश ....

बुद्ध जन्मभूमि लुम्बिनी, नेपाल र लुम्बिनीमा निर्माणाधीन नेपाल बज्रयान महाविहार

- डा. कवीन्द्र बज्राचार्य -

शाक्यमुनि बुद्ध नेपालको लुम्बिनीमा आजभन्दा २६३७ वर्ष अगाडी जन्मनु भएको थियो । उनले बोधिज्ञान प्राप्त गर्नु भएपछि उक्त ज्ञानलाई आफूमा मात्र सिमित नराखिकन मानव मात्रको कल्याणको लागि ४५ वर्षसम्म निरन्तर ज्ञान प्रचार गर्नुभयो । उनै महामानव महापरि निर्वाण हुनुभएको २५५७ वर्ष भएकोले हालसालै गत वैशाख पूर्णिमामा संसारभर विविध कार्यक्रम गरी बुद्ध जयन्ती मनाइएको छ ।

भगवान बुद्धको शिक्षा नेपाल, भारत, श्रीलंका, थाइलैंड, बर्मा, चीन, तिब्बत, जापान, कोरिया, मंगोलिया आदि देशहरूको साथै युरोप र अमेरिकामा समेत प्रचार प्रसार हुँदै गइरहेको छ । जुन जुन देशमा बुद्ध धर्म फैलिदै गयो । त्यही देशको नाममा देशको बुद्धधर्म स्थापना हुनु बुद्ध धर्मको एक विशेषता हो । जस्तै श्रीलंकाको बौद्धधर्म, थाइलैंडको बौद्धधर्म, नेपालको बौद्ध धर्म आदि ।

बुद्धको जीवन उपयोगी शिक्षा अत्यन्त सरल, मानवतावादी, व्यवहारीक र वैज्ञानिक छ । बुद्धको

शिक्षा वा धर्मको महत्वलाई आत्मसात गरेर विभिन्न देशको तर्फबाट बुद्ध जन्मभूमि लुम्बिनीमा आ-आफ्नो देशको बौद्ध संस्कृति भल्कने विहारहरू निर्माण हुँदै आइरहेका छन् ।

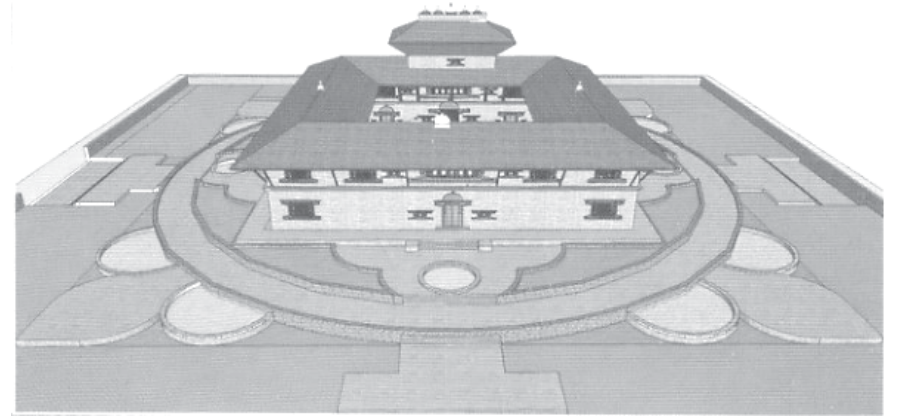
नेपालमा विशेष गरी काठमाडौँ उपत्यकामा रहेका सयौँ परम्परागत संस्कृति र सम्पदाले युक्त महाविहार, बहिलहरू यस देशमा बुद्ध जन्मदिनदेखि आजसम्म बौद्ध धर्मको अभ्यास मौलिक रूपमा हुँदै आएको प्रमाण हो । यहाँको परम्परा बज्रयानी बौद्ध अभ्यासको रूपमा हुँदै आएको देखिन्छ ।

लुम्बिनीमा विभिन्न देशहरूबाट आ-आफ्नो बौद्ध संस्कृति अनुसार विहार बनिसक्दा पनि नेपालमै रहेको लुम्बिनीमा नेपालकै परम्परागत बज्रयानी विहार निर्माण नहुनु नेपालीहरूकै लागि कमजोर पक्ष देखिएको महसुस गरी नेपाल परम्परागत बौद्ध धर्मसंघको तर्फबाट श्रद्धेय गुरु डा.नरेशमान बज्राचार्यको अगुवाइमा लुम्बिनी विकास कोषमा २०६४ सालमा निवेदन र खिएकोमा २०६८ मंसिर २६ गते जग्गा उपलब्ध गर्ने सम्झौता भयो

। उक्त सम्झौता अनुसार पश्चिमी विहार क्षेत्रको ८० x ८० मिटर wc plot No 2 को जग्गा उपलब्ध भएको छ, जुन तारा फाउण्डेसन नजिकै र हेको छ ।

उक्त उपलब्ध जग्गामा बज्रयान महाविहार निर्माण गर्न विदेशी पूँजी उपयोग नगर्ने र नेपालीहरूको दानबाट संकलित रकमको मात्र प्रयोग गर्ने संकल्प भयो । हालसम्म ललितपुर, भक्तपुर, बनेपामा श्रद्धालु, बुद्ध र बुद्धको ज्ञानको कदर गर्ने महानुभावहरूबाट दान संकलन कार्यक्रम सम्पन्न भइसकेको छ । उक्त संकलित रकमबाट दुई तल्ला ढलान समेत एक वर्षभित्र सकिसकेको छ ।

यस निर्माणाधिन नेपाल बज्रयान महाविहार प्राचीन शैलीको कलाकृतिले युक्त, प्रवेशद्वार दायँबायाँ सिंहका प्रस्तर मूर्तिहरू र द्वारको माथि काष्ठमय तोरण, तोरणमा पनि मूर्ति, नागकन्या, मकर, क्षपु आदि कुँडने, प्रवेशद्वार माथि दोस्रो तल्लामा पंचमुखी भ्याल, दायँबायाँ आँखी भ्याल, त्यस्तै विहारको मध्य भागमा प्रस्तर बज्रधातु चैत्य, मण्डल,

गन्धकूतीभित्र कोष्ठपाल देवता (क्वापाद्यः), माथिल्लो तल्लामा आगम गुह्य देवताहरू, लोकेश्वर आदि धेरै गुरु योजना अनुसारको कार्यहरू गर्न अझै बाँकी नै छ । यी कार्यहरू सम्पन्न गर्नका लागि अझै पनि नेपाली मात्रको दानबाट पूँजी संकलन गर्नु आवश्यक देखिन्छ ।

नेपाल परम्परागत बौद्ध धर्मसंघ नेपालको बज्रयान बौद्ध संस्कृति र सम्पदाको संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्ने लक्ष्य लिइ ललितपुर मा वि.सं.२०५८ सालमा स्थापना भएको थियो ।

यस संस्थाको पहिलो शाखाको रूपमा वि.सं.२०६० सालमा नेपाल परम्परागत बौद्ध धर्म संघ, कीर्तिपुर शाखा स्थापना भएको थियो । कीर्तिपुरको जगतपाल

महाविहार, चिलंचो स्थित यस शाखाले स्थापना कालदेखि निरन्तर हरेक शनिवार विहान ७-९ बजेसम्म बौद्ध प्रार्थना, ध्यान र प्रवचनको कार्य गर्दै आइरहेको छ । हरेक वर्ष स्वास्थ्य शिविर, व्यक्तित्व विकास कार्यक्रम, दैनिक ज्योतिष सेवा, ध्यान प्रशिक्षण शिविर आदि यस संस्थाबाट भइआइरहेका कार्यक्रमहरू हुन् । यस नेपाल परम्परागत बौद्ध धर्म संघ कीर्तिपुर शाखाले नेपाल बज्रयान महाविहार निर्माण मूल समिति सँग सहकार्य गरी लुम्बिनीमा निर्माणाधीन बज्रयान महाविहार निर्माणार्थ दान संकलन कार्यक्रम तथा तारा पूजा यहि जेष्ठ जेष्ठ २५ गते शनिवार, कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं. ४,

जगतपाल महाविहार, चिलंचो र सामुदायिक भवनमा एक समारोहको आयोजना गर्दैछ । नेपालको मौलिकता भल्कने, नेपालको बौद्ध संस्कृति र सम्पदा, मूर्तिकला, धातुकला, काष्ठकला आदि समेतको जीवन्त बौद्ध परम्परा कार्यक्रम, दैनिक ज्योतिष सेवा, ध्यान प्रशिक्षण शिविर आदि यस संस्थाबाट भइआइरहेका कार्यक्रमहरू हुन् । यस नेपाल परम्परागत बौद्ध धर्म संघ कीर्तिपुर शाखाले नेपाल बज्रयान महाविहार निर्माण मूल समिति सँग सहकार्य गरी लुम्बिनीमा निर्माणाधीन बज्रयान महाविहार निर्माणार्थ दान संकलन कार्यक्रम तथा तारा पूजा यहि जेष्ठ जेष्ठ २५ गते शनिवार, कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं. ४,

“बुद्धको शिक्षाबाट विश्वमा शान्ति फैलियोस्”

“सर्व प्रकारं जगतो हिताय”

लसकुस ।

लसकुस ।

लसकुस ।

नेपाःया बौद्ध वास्तुशैली म्वाकातय्गु भी सकल नेपामिपिनिगु दायित्व खः ॥
शाक्यमुनि बुद्ध जन्मभूमि लुम्बिनिइ निर्माणाधीन नेपाल वज्रयान महाविहारया शिरोदारु पूजा सम्पन्न जुयाः स्वकगु चरणया निर्माणया ज्या न्ह्याःगु लसताय् किपुलिइ जुइत्यंगु तारा पूजा व तःधंगु दान मुनेगु ज्याभ्वलय् ब्वति कयाः थःम्हं फुगु दान यानाः पुण्य मुंकाः विज्याय्त्/दीत सकल नेपामिपिन्त इनाप यानाच्चना ।

ज्याभ्वः

ग्वसाः खलः

दिं: २०७० साल जेष्ठ २५ गते शनिवार
ई: न्हिनेसिया १२:०० ता इलय्

नेपाल वज्रयान महाविहार निर्माण मूल समिति
नेपाल परम्परागत बौद्ध धर्म संघ, कीर्तिपुर शाखा

थाय्: सामुदायिक भवन, किपू वडा नं ४

कथा साहित्य

‘बिन्दुको दुई डायरीबाट साभार कथा’

प्रेमकृष्ण श्रेष्ठ

बीस वर्ष अघिको बिन्दुको डायरीबाट :

आकाससँग मेरो दुई वर्ष प्रेम चल्यो । त्यो अन्तरालमा हामीहरूको बिचमा शारीरिक समागम पनि भयो । शारीरिक समागमकै परिणामस्वरूप म गर्भवती भएँ । आफ्नो अवस्थाको बारेमा आकासलाई भन्दा आकासले भन्यो - ‘यो पेटको शिशु मेरो बच्चा हो । म स्वीकार गर्छु यस्ताई ।’ आकासले यसो भन्दा मैले ठूलो सान्त्वना पाएको थिएँ । शुरुमा, मलाई आकासले आफ्नो पेटको शिशुलाई स्वीकार्छ, कि स्वीकार्दैन भन्ने कुरामा ठूलो आशंका थियो ।

आकासले मलाई सम्झाउने खातिर यसो पनि भन्यो (‘यो पेटको शिशु जन्मियो भने यस्को नाम किरण राख्छु किनभने मलाई किरण नाम निकै मन पर्छ ।’ आफ्नो प्रेमी आकासबाट यस्तो कुरा सुन्दा मैले आफ्नो पेटमा स्नेहालु हात सल्बलाएँ । आफ्नो सृजनामा

मलाई गर्भ भयो र दुनियाँले पाप भने पनि आकासको एक चिम्टी सिन्दुरले त्यो पाप छोपिने कुरामा म विश्वस्त थिएँ ।

समय बित्दै गयो । यता शिशु पेटभित्र दिनदिनै हुर्कदै थियो । उता दुनियाँले शिशुको पिताको चिनारी खोजिँदै थियो । नवजात शिशुमाथि प्रश्नचिन्ह मडारिँदै गएको थियो । त्यो शिशुको बारेमा थाहा पाए पछि, आकासको परिवारले आफ्नो संतानको रुपमा स्वीकृति दिन तयार भएन । जातीय असमानताको कारण त्यो पेटको शिशुलाई आकासको परिवारबाट स्वीकार नगर्ने अडान आए पछि एक मात्र अन्तिम निर्णयको मालिक आकास हुन गएको थियो ।

निर्णायक घडीमा आएर आकासले भन्यो - ‘सरी , बिन्दु मलाई माफ गर । म आफ्नो परिवारको खिलाफ जान सकिदैन । त्यो पेटको शिशु तिम्रो मात्र हो, मेरो होइन ।’

जीवनको अन्तिम सहारा आकासबाट पनि यस्तो निर्णय सुन्दा म स्तब्ध बनेँ । सहनै नसके पछि मैले आक्रोश ओकलें (उसो भए यो बच्चा कस्को हो ?

के म वेश्या हुँ । जो प्रत्येक रात पुरुषको शरीर फेँदै हिँड्छ । म त केवल तिम्रो मात्र प्रेमिका ।’

‘के प्रमाण छ तिमीसँग ? यो शहरमा हजारौं लोग्नेमान्छेहरू छन् । सबैलाई यस्को पिता हो भन्यो भने यस्का पिता हुन्छन् ?’ आकासले मलाई धम्कीको भाषामा बोल्थे ।

मेरो मुखबाट एउटा वाक्य फुट निस्क्यो- ‘त्यो रात के ?’

‘मैले तिमीसँग दुई वर्ष प्रेम गरें । त्यो अवधिमा सात शय उन्तीस रात त अन्तै बिताएकी छौं ।’ आकासको बोली सुन्ने नसके पछि म भुइँमा थचक्क बसेँ । दुख लाग्यो, तीन शय उन्तीस रातले आकासले एक महत्वपूर्ण रातलाई महत्वहीन पार्न खोज्दै छन् । आकासको लागि मैले सबै सपनाहरू त्यागेकी थिएँ । आकासले यसो भन्दा मैले रिसको भोँकमा भनें - ‘यदी यो बच्चा तपाईंलाई तपाईंको जस्तो लादैन र कुनै शंका छ भने यो कोपिलामा लात हानिदछ । यदी माली नै छैन भने त्यो फूलले फर्नेर के पाउँछ ?’ आकासले म जस्तो एक कमजोर नारीको चुनौतिलाई सहर्ष स्वीकार गर्‍यो र मेरो पेटमा बेसकन लात हान्यो । आकासको आघात पाएर म अचेत बनेँ । होस खुल्दा हस्पिटलमा मेरो पेट हलुगो बनिसकेको थियो । त्यहाँ फूलको सपना देख्ने कोपिला , कोपिलामै ओइलाइसकेको थियो ।

समय बित्दै गयो । मेरो जीवनमा एउटा परपुरुष घाउ बनेर दुखिनै रहयो । त्यही बदनामीको कारण मेरो सिउँदो रंगिन चाहेर पनि कैले रगिएन । म आजिवन कुमारी नै बनेँ । आकासले त्यो घटनाको केही समय पछि घरपरिवारले रोजेकै एक युवतीसँग बिहे गर्‍यो । बिहे गरे पछि सपरिवार पोखरा सरे । त्यस पछि पोखरा र काठमाडौंको भौगोलिक दुरीले हाम्रो भेट कैले भएन । मलाई अब आकासको बारेमा केही जानकारी छैन ।

बीस वर्ष पछि बिन्दुको डायरीबाट :

गएको शनिवार म पशुपतिको मन्दिरमा पूजापाठको लागि जाँदै गर्दा आकाससित मेरो जम्का भेट भयो । आकास आफ्नी श्रीमती र छोरासँग आएको रहेछ । उस्ले मेरो बाटो छेक्ने बेइज्जत गर्ने भाषामा बोल्थे- ‘पोते, सोते र सिन्दूर पनि देखिँदैन । अबै बिहे भएको छैन र तिम्रो ? कि बुढीकन्या नै बस्छौं अब ? एकक्षण हाँसे पछि पुन : आफ्नो छोरातिर इशारा गर्दै बोल्थे- यो हो मेरो छोरा । हेर न छोरा त म जत्रो नै अमिलसके !’ आफ्नो छोराको अग्लाइमा गर्व गर्दै बोल्थे । एकक्षण त चुप लागें तर ममाथि अन्याय नै भएको हो भनी बोध भए पछि आफूभित्रको कमजोर नारीलाई कतै फँयाकेर बोलेँ (‘यदी किरण , यो धर्तीमा भएको भए, त्यो भ्रन कति अमिलसक्यो होला, कल्पना गर्नुस् ।’ एउटी नारीको सानु स्वरको प्रश्न मेरो कर्णपर्दामा विस्तारै ठोकिन आयो- ‘को हो किरण ?’ मैले पुरुषको प्रत्युत्तर सुन्न चाहिनँ । म पूजा गर्न आएको, मन्दिरतिर विस्तारै पाइला बढाएँ ।

कीर्तिपुर महिला सञ्जालको वार्षिक कार्यक्रम

कीर्तिपुर क्षेत्रमा विभिन्न समूहमा आवद्ध रहेका ७० वटा महिला समूहहरूको सञ्जाल कीर्तिपुर महिला सञ्जालले गत जेठ २० गते सोमवार चौथो वार्षिक कार्यक्रमको आयोजना गरियो ।

सञ्जालका अध्यक्ष सुनिता शाक्यको सभापतित्वमा भएको उक्त कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि सम्भवतः कीर्तिपुर क्षेत्रकै जेष्ठ महिला मोतीमाया श्रेष्ठ (१०७ वर्ष) हुनुहुन्थ्यो । अन्य विशिष्ट अतिथिहरूमा डि.आई.जी. पार्वती थापा मगर, गुठी संस्थानका अध्यक्ष पञ्चलाल महर्जन र महिला आयोगका

सदस्य उर्मिला देवी विश्वकर्मा हुनुहुन्थ्यो । कार्यक्रमको संचालन सञ्जालको सचिव हसना महर्जन र स्वागत मन्तव्य सहसचिव लक्ष्मी महर्जनले दिनु भएको थियो । प्रमुख अतिथि मोती माया श्रेष्ठले पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी उद्घाटन गर्नु भएको उक्त कार्यक्रममा महिला आयोगका सदस्य उर्मिला देवीले शुभकामना मन्तव्य दिनु हुँदै महिला एकता नै शक्तिको आधार हो भन्नुभयो ।

अर्का अतिथि पञ्चलाल महर्जनले महिलाहरूको यो एकतालाई राजनैतिक शक्तिको रुपमा पनि अगाडि बढाउनु पर्ने सल्लाह दिनु भयो ।

अर्का अतिथि डी आई जी पार्वती थापा मगरले महिलाहरू पुरुष भन्दा कुनै कुरामा कमी नरहेको बताउनु भयो । मनमा दृढ संकल्प र इच्छा शक्ति भयो भने जे पनि गर्न सक्छ । समयको साथमा महिलाहरूले पनि आफूलाई ढाल्न सक्नु पर्छ । महिला भनेको घरेलु नोकरमात्र होइन, देशको विकासको प्रमुख व्यक्तित्वको रुपमा परिचित गराउन सक्छ ।

उहाँले महिला हिंसा र अधिकारको बारेमा जानकारी दिनु भएको थियो । सो कार्यक्रममा जेष्ठ नागरिक मोती माया श्रेष्ठलाई डिआइजी पार्वती थापा मगरले दोसल्ला ओढाई सम्मान गर्नु भएको थियो । गुठी संस्थानका अध्यक्ष पञ्चलाल महर्जनले सञ्जालको डायरीको विमोचन गर्नु भएको थियो । सभापतिको आसनबाट सञ्जालका अध्यक्ष सुनिता शाक्यले सञ्जालको वार्षिक कार्यक्रम र भावी योजना बारे जानकारी दिनु भएको थियो ।

द्वन्द्वकालको घाउ

देशमा माओवादी पार्टिको शसस्त्र जनयुद्ध समाप्त भए पनि युद्धकालमा द्वन्द्वरत पक्षहरू बिच आपसी द्वन्द्व अबै कायम रहेकोछ । प्रायः देशको दुर्गम ठाँउहरूमा यस्ता घटनाहरू घट्ने क्रम जारी छ ।

वर्तमान राजनीतिक अस्थिरताका कारण पुलिस प्रशासन पनी कमजोर भएको छ । यस्तै समस्या बागलुङ जिल्ला सर्कुवा गा.वि.स. निवासी सकश बहादुर क्षेत्रीले खेप्नु परेको छ ।

उनका छोरा दिपक माओवादी द्वन्द्वकालमा माओवादी पार्टिमा सक्रिय भएका कारण सशस्त्र युद्ध समाप्त भए पश्चात पनि माओवादी पार्टीबाट पिडित पक्षहरूद्वारा भएको ज्यादती खेप्न नसकी विदेश पलायन हुनु परेको छ ।

तैपनि सोही पक्षबाट छोराको विषयमा अनेकौं धम्की र मानसिक यातना भैल्लु परेको कुरा सकशबहादुर क्षेत्रीले हाम्रा संवाददातालाई जानकारी दिएका छन् ।

नेपाली कांग्रेस क्षेत्र नं. १० को अन्तरक्रिया कार्यक्रम

नेपाली कांग्रेस काठमाडौं क्षेत्र नं.१० क्षेत्रीय समितिले गत वैशाख १५ गते गणतन्त्र दिवसको उपलक्ष्यमा पाँगा पार्टी भेन्चूमा एक अन्तर्क्रिया कार्यक्रम गरी मनाइयो ।

नेपाली कांग्रेसका केन्द्रीय सदस्य एवं पूर्व अर्थमन्त्री रामशरण महतको प्रमुख आतिथ्यता र क्षेत्रीय सभापति राजकुमार नक.मिको सभापतित्वमा भएको उक्त कार्यक्रममा नेपाली कांग्रेसका स्थानीय नेता राजन के.सीको पनि उपस्थित रहेको थियो । नगर सभापति कृष्णमान डंगोलले संचालन गर्नु भएको उक्त कार्यक्रममा नेपाली कांग्रेसका कार्यकर्ताहरूले प्रमुख अतिथि महतसँग विभिन्न प्रश्न र खेका थिए ।

प्रश्नको उत्तर दिनेक्रममा डा. महतले नेपाली कांग्रेस नेपालको राजनीतिमा सबैभन्दा पुरानो पार्टी रहेको र नेपालको हरेक आन्दोलनमा प्रमुख भूमिका निभाएको पार्टी हो । पहिले नेपाली कांग्रेसमा वी.पि., गणेशमान, कृष्ण प्रसाद भट्टराई जस्ता नेताहरू हुनुहुन्थ्यो । उहाँहरूको नेतृत्वको कारण नेपाली कांग्रेसले जनताबाट भोट पाउँथ्यो । तर अब त्यो स्थिति छैन ।

नेपाली कांग्रेसका कार्यकर्ताहरू शौखिन भएर गएको छ । जसले गर्दा आफ्ना मतदाताको सुरक्षा गर्न सकेन । २०६४ सालको संविधानसभा चुनावमा दोस्रो नम्बरमा भन्थ्यो ।

त्यो पनि पहिलो र दोस्रोको धेरै ठूलो अन्तराल रहयो । अब हुने संविधानसभा चुनावमा एक नम्बर पार्टी बन्न नेपाली कांग्रेसका नेता तथा कार्यकर्ताहरूले आफ्ना मतदाताको मतको सुरक्षा गर्न सक्नुपर्छ । आफू मात्र खटेर पुग्दैन अरुलाई पनि कुरा बुझाउन सक्नु पर्दछ भन्नुभयो । संघीयताको सम्बन्धमा उहाँले सामाजिक सदभाव नबिथोल्ने गरी सबैले अधिकार पाउने गरी संघीयतामा जाने बताउनु भयो ।

गीतकार प्रेमकृष्ण श्रेष्ठ सम्मानित

पत्रपत्रिकामा लामो समय कलम चलाएका पत्रकार तथा गीतकार , यस पत्रिकामा कथा साहित्यका स्तम्भकार प्रेमकृष्ण श्रेष्ठ स्पन्दन २ एल्बम विमोचनको एक कार्यक्रममा सम्मानित हुनु भएको छ । उक्त एल्बमको पहिलो नम्बरको टाइटल सन्गा ‘ लहर चुमेको फूलको यात्राले किनार भेटायो ’ गीतको बोल विभिन्न मिडियाहरूमा चर्चित भएपछि उहाँ सम्मानित हुनु भएको हो । नेपालका चर्चित सबै संगीतकारसँग सहकार्य गरिसकेका गीतकार श्रेष्ठले थुप्रै गीत लेखिसकेका छन् । संगीतकार रविनदास श्रेष्ठले पनि लहर चुमेको गीतको खुलेरै प्रशंसा गरे । गीतमा स्वर ईश्वर मागिया र रिता बराइलीको रहेको छ भने एरेन्जर जिवित जल्मी रहेका छन् ।

थुनुवाको डायरी- ७३

२०६७/१०/१२ सामवार -११२ दिन

आज पनि विहान सवेरै ४ बजे मेरो निद्रा खुल्यो । घ्यारर जेनेरेटर चलेको आवाज आइरहेको छ । कोठाको वातावरण शान्त छ । आज कोही घुरिरहेको छैन न त कसैले दाँत नै किटकिटाइरहेको छ । बाहिर मानिस हिंडेको त्यति पदचाप पनि सुनिदैन । बाहिर गएर नित्यकर्म गर्ने । डाँडामा गएर एउटा चुरोट पिएँ । फर्किने बेलामा कीर्तिपुरतिर हेरेँ । त्यहाँ भलमल बत्ती बलिरहेको देखिन्छ । सायद आज त्यहाँ लोडसेडिङ छैन होला । आज अहिलेसम्म बाहिर कुहिरो लागेको छैन । अब जाडो महिना सकियो भने पनि हुन्छ होला । दिन लामो हुँदैछ । मैले आकाशमा हेरेँ । चन्द्रमाको आधाभाग नदेखिने भैसक्यो । कोठामा आएर कफी बनाएर खाएँ ।

कति रात बिते, कति दिन बिते, मैले गनेर हेर्दा म यो भद्रबन्दी गृहमा आएको त एकसय बाह्र दिन भैसकेको रहेछ । राणाकालमा घोडा पाल्न बनाईएका यी घरहरूमा अहिले गणतन्त्र हुँदा पनि मानिसहरू बसिरहनु परेको छ । ३५० जना मानिस बस्ने क्षमता भएको यो ठाउँमा अहिले ५५० जना भन्दा बढी बन्दिहरू राखिएका छन् । मानिस हो कि जनावर हो जस्तो गरी बस्नु परिरहेको छ । मनभित्र जतिसुकै पीडा भए पनि बाहिर हँसिलो मुहार बनाउने गरेको छु । भेटघाटमा आउनेहरूले कस्तो छ भनेर सोध्दा सधैं राम्रो छु भन्ने गरेको छु । वास्तवमा र म्रै त छ नि । यदि खानु-लाउनु मात्र जिन्दगीको परिभाषा हो भने मैले समयमा खाना खान पाइरहेको छु । मन लागेको बेला सुत्न पाइरहेकै छु । घरबाट मिठो-

मिठो खाना समय-समयमा पठाइरहेकै छ । त्यसैले खान लगाउन र सुत्न पाउनुलाई नै मानिसको जीवन ठान्ने हो भने मलाई आनन्द छ, सुख छ । तर होइन यसरी खानु-पिउनु-सुत्नु र उठ्नु मात्रलाई म जिन्दगी ठान्दिन । मानिस श्रृजनशील हुनुपर्छ । मानिसले जिन्दगीमा केही न केही गर्नुपर्छ । यो अमूल्य जीवनको एक-एक पललाई सदुपयोग गर्न सक्नुपर्छ । मानिस सामाजिक प्राणी हो । समाज विनाको जीवन पानी विनाको माछा जस्तै हो । कति सामाजिक व्यवहार गर्नु पर्ने मानिस म, आज समाजबाट अलग-थलग बस्नु परिरहेको छ । घरको याद आउँछ, समाजको याद आउँछ अनि आफ्नो विवश जिन्दगीको याद आउँदा मनमा पीडा हुन्छ । अहिले जतिको मानसिक यातना मैले कहिल्यै भोगेको छैन । यो मानसिक यातनासँग संघर्ष गर्ने क्षमता मलाई मेरो परिवारले दिइरहेका छन् । परिवारको सहयोगले म यहाँ बाँच्न सकिरहेको छु । मलाई चाहिए जति सामान घरबाट उपलब्ध गराइरहेको छ । मेरा दिदी-बहिनी भान्जा-भान्जी भतिजा-भतीजी सबैजनाले भेट्न आइरहेका छन् । पैसाको अभाव कहिल्यै भएन ।

अहिले ५ बज्न लागेको छ । बल्ल कुखुरा बास्यो । मलाई कोठामा बसिरहन मन लागेन । बाहिर गएँ । डाँडामा गएर एउटा चुरोट पिएँ । मजस्तै निद्रा नलागेका मान्छेहरू पनि चुरोट पिइरहेका छन् । त्यहीबेला बत्ती छु भन्ने गरेको छु । वास्तवमा र म्रै त छ नि । यदि खानु-लाउनु मात्र जिन्दगीको परिभाषा हो भने मैले समयमा खाना खान पाइरहेको छु । मन लागेको बेला सुत्न पाइरहेकै छु । घरबाट मिठो-

काखी दुखेकोले नघुम्ने विचार गरी कोठामा बसि उपन्यास लेखिरहेँ । ६.४५ बजे बाहिर गएँ । ल मौसम त परिवर्तन भैसकेछ । आकाशमा कालो बादलले ढाकिसकेको छ । बाहिर कुहिरो हो कि तुवालोले भरिएको छ । होटलमा गएँ । आज होटलमा पुरी चना तरकारी र अण्डा बनाएको रहेछ । मैले तरकारी र उसिनेको अण्डा लिएर खाएँ । ओमशान्तिमा गएँ । मुरली सुनेँ । ध्यान बसेँ । कोठामा आएर टि.भी. हेरीबसेँ ।

१० बजे औषधी खाएर १०.३० मा खाना खान गएँ । खाना खाएर बाहिर आएँ । घाम लागिसकेको छ । घाम ताप्दै भलिबल खेल हेरिरहेँ ।

यो मौसम परिवर्तन भएजस्तै मेरो मन पनि गोलमाल भैरहेको छ । अफ्र कति दिन यहाँ बस्नु पर्ने हो ? १९ गते पेशी हुने हो कि होइन ? पेशी भए पनि मैले सफाई पाउने हो कि होइन ? सफाई पायो भने त राम्रै भयो । सफाई पाएन भने के गर्ने ? महाभारतमा एउटा श्लोक छ, “कर्मण्यवाधिकारस्ते मा फलेसु कदाचन” फलको आशा नगर भन्छ । मैले फलको आशा नगरी कन नै बच्चाहरूको सेवा गरेको थिएँ । सेवा गर्‍यो भने मेवा पाइन्छ भन्छन् । मैले त जेल पो पाएँ ।

घाम तापिरहेको ठाउँमा खेमराज आयो । ऊसँग गफ गर्दै थिएँ । माईकबाट तीनचोटि मेरो नाम बोलायो । मैले घडी हेरेँ । भर्खर १२ बजेको छ । को आएको होला भनेर उत्सुक हुँदै ढोकामा गएको त छोरा नै आएको रहेछ । मैले उसको हातमा हेरेँ । भोला छ कि भन्ने आशामा तर उसको हातमा एउटा पत्रिका मात्र छ । भेटघाटमा कुराकानी भयो ।

“अस्तिको पेशी संस्थाको वकिलले काटेको रहेछ ।

बच्चाहरूको जाहेरी र बकपत्रमा बयान फेरिएको छ । सुरेन्द्र मानन्धर ले पनि वकालत गर्छु भनेको छ के गर्ने ?” छोराले सोध्यो ।

“पढेन । उसले हाम्रो मुद्दा विगानेँ सिबाय सपादैन ।” मैले भनेँ ।

“तपाईंलाई फसाउनमा उसको पनि हात छ भन्ने थाहा पाएर एमाले कार्यकर्ताहरूले उसलाई गाली गरीसक्यो । त्यसैले उसले बहाना मात्र गरेको हो ।” छोराले भन्यो ।

छोरालाई लुगा धुने सामान दिएर पठाएँ । आज छोरा आयो भने घरबाट खानेकुरा पठाउँछु कि भन्ने आशा थियो । छोरा रित्तै आउँदा मेरो आशा निराशामा परिणत भयो । होटलमा गएर हेरेको त आलु चप बनाईराखेको छ । जुन मैले खानु हुँदैन । आज के खाजा खाने ? म निराश भएँ । फेरि घाम ताप्न गएँ । तीनबजे भोक लाग्यो । कोठामा आएर विस्कट र कफी खाएँ । उपन्यास लेखेर समय बिताएँ ।

५ बजे बाहिर घुम्न गएँ । ६ बजे खाना खाएँ । ओमशान्तिमा गएँ । मुरली सुनेँ । कोठामा आएर उपन्यास लेख्न थालेँ । नेपालभाषामा लेखेको देखेर केटाहरूले भन्यो, “यो उपन्यास त तपाईं बाहिर जाने बेलामा मात्र लैजान पाउनुहुन्छ होला ।” “किन ?” मैले सोधेँ ।

“यो नेवारभाषा यहाँका नाईकेहरूले बुझ्दैन । उहाँहरूले नपढीकन बाहिर पठाउँन दिदैन ।”

“किन होला ?” “यहाँ जेलको बारेमा नराम्रो लेखेको छ कि, यहाँका नाईकेहरूको बारेमा नराम्रो लेखेको छ कि भनेर नि ?”

यस्तै गफ गर्दै गर्दा कोठामा नम्बर नाईके आउनु भयो । अब चेकिंग आउने बेला भयो ।

सबैजना चुपचाप बसिरहे । ९ बजे नम्बर लाग्यो म सुतेँ ।

२०६७/१०/१३ विहिवार -२७ जनवरी २०११ - ११३

कसैले भकभक्याएर म बिउँभें । यसो हेरेको त भान्साको कूक हातमा केतली लिएर उभिरहेको छ । हतपत उठेर थरमसमा पानी भरेँ । घडी हेरेँ । विहानको ३.४५ बजेको छ । दिसा बस्न गएँ । हातमुख धोएर डाँडामा गएँ । एउटा चुरोट सल्काएँ । आकाशमा हेरेँ । आज पनि आकाश छयाँगै छ । ताराहरू टिलपिल टिलपिल चम्किरहेका छन् । कोठामा आएँ । एक मग कफी बनाएँ । फ्वाक्क बिजुली लाईन गयो । एकैछिनमा घ्यारर जेनेरेटर चलेको आवाज आयो । कोठामा बत्ती बल्यो । त्यही प्रकाशमा डायरी लेख्न थालेँ ।

ब्रम्हा बाबाले मुरलीमा बरोबर भन्नुहुन्छ- अहिले जे भैरहेको छ त्यो राम्रोको लागि भैरहेको छ । भोलि जे हुन्छ, त्यो पनि राम्रै हुनेछ । कुनै चिन्ता लिनु पर्दैन । हामी यो धरतिमा नाटक खेल्न आएका हौं । त्यसैले हामी नाटकका पात्र मात्र हौ । नाटकले जे भूमिका माग गर्छ हामी त्यो पात्र भएर खेल्छौं । हामीले यो जुनीमा गरेको नराम्रो कामको फल मात्र यो जुनीमा पाएको होइन, पूर्व जन्ममा गरेको पापको फल यो जुनीमा भोग्नु पर्छ । त्यसैले अर्को जन्म सुधार्नको लागि यस जन्ममा परमपिता शिवबाबाको ध्यान गर्नुपर्छ । हामीले काम, क्रोध, लोभ, मोह र अहंकारबाट छुटकारा पाउनु पर्छ । यी पाँच विकारले हामीलाई कुवाटोमा लैजान्छ । राम्रो मान्छेको संगत गर्नुपर्छ । नराम्रो मान्छेको संगत गर्दा उसले गरेको पापको भारीदार हामी पनि हुनुपर्नेछ ।

६ बज्यो नम्बर खुल्यो । कफी बनाएर विस्कट खाएँ । आज पनि मेरो जिउ सञ्चो छैन । ६.४५ बजे विस्तारै बाहिर गएँ । ७ बजे चिया खाएर ओमशान्तिमा गएँ । मुरली सुनेँ । आज शिवबाबालाई भोग चढाएर परसाद खाने दिन । परसादमा केरा दियो । शिवबाबाको परसाद हो खाएर केही हुँदैन भन्ने आत्मविश्वासको साथ खाएँ ।

ठिक समयमा खाना खाएर घाम ताप्न गएँ । अहिले त घाम चर्को भैसक्यो । कोठामा आएँ । आज पनि मेरो मन गोलमाल छ । केही गर्न मन लागेन । ओछ्यानमा आएर सुतेँ ।

२.४५ भयो । अब मलाई भेट्न कोही आउँदैन भन्ने पक्का भयो । हिजो मात्र छोरा आएको थियो आज के गर्न जाने भनेर नआएको होला । भोलि त अवश्य आउने छ । मलाई भोक लाग्यो । आज होटलमा के पकाएको छ हेर्न गएँ । मिक्स थुप्पा बनाएको रहेछ । एक बटुका लिएर खाएँ । पेट पनि भन्यो जिउ पनि तात्थ्यो । आजको दिन बितेकोजस्तो लाग्यो ।

खेमराजको आज दुईचोटि भेटघाट आइसके । उसको हरेक दिन घरबाट खाना र पैसा ल्याइदिन्छ । यहाँ उसको अगाडि पछाडि बडिगार्डजस्तै हिंडने तीन जना केटाहरू छन् । परशुराम खड्का र शिवमल्ल सामान्य तारिखमा छुट्टेर गैसके । अहिले राजु सुनारले उसको हेरचाह गर्छ ।

म कोठामा आइ ‘मिसा सतः मखु’ उपन्यास लेखी रहेँ । आजको दिन पनि अरू दिनजस्तै सामान्य रूपले बित्यो । आज तीतो सत्य टेलिसिरियल आएको भएर ९.३० मा नम्बर लाग्यो । म पनि सुतेँ ।

क्रमशः .....

FREEDOM TO ROCK कार्यक्रम सम्पन्न

“द आक्रोस” बैण्डले गएको शनिवार कीर्तिपुरको कृष्ण क्याटरिगमा “फ्रीडम टु रक” भन्ने एक मेटल कन्सर्ट आयोजना गरिएको थियो । जसमा कीर्तिपुरमा रहेका विभिन्न रक तथा मेटल बैण्डहरूले सहभागिता देखाए थिए । जस अन्तर्गत विभिन्न भाषा तथा विधाको गित गाइएको थियो ।

कीर्तिपुरमा रहेका मेटल बैण्डहरूको विकास गर्ने उद्देश्यले आयोजित उक्त कन्सर्टमा युवा पुस्ताहरूको ठूलो सहभागिता देखिएको थियो । कीर्तिपुरमा पहिलो पटक आयोजित यस मेटल कन्सर्टमा कीर्तिपुरको एक पुरानो तथा स्थापित बैण्ड “मोरस”ले पनि समर्थन जनाएको थियो । आक्रोस, मोरस, बख्या, होलाकाष्ट, फूलस्टप, रेडिकल्स, स्काइ लार्क, स्पीरीच्यूल र एक गेस्ट बैण्डहरूले सहभागि हुने भनिएकोमा रेडिकल बैण्ड बाहेक सबै बैण्डहरूले उत्साहपूर्वक सहभागिता जनाएका थिए ।

पृथ्वी र कल्पनाकुञ्जले पनि प्रस्तुति दिएका थिए । युवा पुस्तामा मेटल तथा रक गितप्रति बढ्दो आकर्षणलाई ध्यानमा राखेर गरिएको यस कार्यक्रम उत्साहपूर्वक सफल भएता पनि यस कार्यक्रम आयोजना

गर्ने दौरान धेरै संघर्ष गर्नु परेको आयोजकहरूले बताउनु भयो । मेटल कन्सर्टप्रति समाजको नकारात्मक सोचाइले गर्दा यस्ता मेटल बैण्डहरू प्रतिभाशाली हुँदा हुँदै पनि आफ्नो प्रतिभाहरू दबाएर राख्न बाध्य भएका छन् र यही सोचाईलाई बदल्न र आफ्नो प्रतिभा देखाउन “द आक्रोस” बैण्डले यो कार्यक्रमको आयोजना गरेको थियो । यो कार्यक्रम सम्पन्न भएपछि आक्रोस बैण्डले जनमानसमा मेटल बैण्डले विकृती भित्राउँछ भन्ने आरोपलाई गलत सावित गर्न केही हदसम्म सफल भएको छ । मेटल र रक गीतहरू पनि अरू गीतहरू जस्तै म्यूजिककै एक पाटो हो र यस्ता कन्सर्टहरू सही ढंगमा र व्यवस्थित रूपमा आयोजना गर्न सके यसले सकारात्मक सन्देश दिन सक्छ भन्ने कुरा कार्यक्रम सफलतापूर्वक र उत्साहजनक रूपमा सम्पन्न भएकोबाट पुष्टि हुन्छ ।

यस बैण्डमा भोक्ल-अटुल मानन्धर, लीड गितार प्रसान श्रेष्ठ, रिडम गितार विकास महर्जन, ब्रास गितार सुसान श्रेष्ठ र ड्रम - सुजित महर्जन रहनु भएको छ ।

कीर्तिपुरमा नवौं शैक्षिक प्रदर्शनी हुने

कीर्तिपुर स्वयंसेवक समाज कीर्तिपुरले यही जेठ २५ गते शनिवार नगरमण्डप श्रीकीर्ति विहार नयाँबजारमा नवौं शैक्षिक प्रदर्शनी गर्ने भएको छ । हरेक वर्ष यही समयमा एसएलसी परीक्षा दिएर नयाँ कलेजमा अध्ययन गर्न जाने विद्यार्थीहरूलाई लक्षित गर र यो प्रदर्शनी गर्दै आइरहेका छन् ।

यस प्रदर्शनीको मुख्य प्रायोजक बर्नहर्ट कलेज रहेको छ भने अन्य सहप्रायोजकहरूमा ज्ञानकुञ्ज कलेज, जुविलान्ट कलेज, एशियन कलेज अफ हाइयोर स्टडीज, काष्ठमण्डप कलेज, नेशनल इन्टीग्रेटेड कलेज रहेका छन् ।

उक्त मेलामा प्रवेश निशुल्क राखेको छ । तैपनि डोर प्राइजमा क्यू एफ एक्स, सिनेमाको टिकट, रिचार्ज कार्ड, पेन ड्राइभ र मोबाईल राखिएको छ ।

स्मरणीयरहोस कीर्तिपुर स्वयंसेवक समाजले शिक्षा, स्वास्थ्य, विपद व्यवस्थापन र युवा जागरण अभियान संचालन गर्दै आइरहेको छ ।

हैन त ?

-निरज

छुट सहित

कक्षा ११ र १२ का सबै संकायका
पाठ्यपुस्तकहरू

किपू बुक प्वाइन्ट

कीर्तिपुर, नयाँबजार-१७, फोन ४३३१७७५

वातावरण दिवस

यस वर्ष 'सोच, खाऊ र बचाऊ' भन्ने नाराका साथ वातावरण दिवस मनाउँदैछन्। सोच, हिमालहरूका ठाउँमा काला पत्रहरू बाकी भए। कलकल बग्ने नदीहरूमा फोहर बग्ने थाले, हरिया बनहरू उजाड भइ डाँडाहरू बाकी रहे। सडकहरू घाम लाग्दा धुलोले मडारिन्छ, पानी पर्दा हिलोले चिप्लिन्छ। जनताको स्वास्थ्यहरू दिनप्रतिदिन जिर्ण बन्दै गएका छन्। हामी विषयुक्त खानाहरू खान बाध्य छौं। तरकारी खाऊ विष, मासु खाऊ विष, फलफूल खाऊ विष, आखिर शुद्ध चिज केही छैन। त्यसैले हामी भन्छौं अब जिउनको लागि राम्रो वातावरण छैन। खानको लागि राम्रो वातावरण छैन।

कमाउनको लागि, श्रम गर्नको लागि राम्रो वातावरण छैन। त्यसैले पनि हामी आफूले आफूलाई बचाउन सकेका छैनौं।

त्यसैले पनि सोच, हामी कस्तो वातावरणमा बाँचेका छौं। हामी कस्तो खाना खाएका छौं। यहाँ बाँच्न र बचाउन कठिन भएको छ वातावरण विग्रिएर।

यहाँ राजनीतिक वातावरण सहज छैन। तर दलहरू च्याउ उम्रेझै उम्रिन

छाडेको छैन। दलहरूबीच सहकार्य, सहमती र एकता छैन। एउटा दल दक्षिण फर्कदा अर्का दल उत्तरतिर फर्कन्छ। एउटा नेता आग्राको कुरा गर्दा अर्को नेता गाग्राको कुरा गर्छ। यहाँ संविधान सभाको निर्वाचनको मिति तोक्न सकेको छैन।

कसैलाई मिति तोक्नु नै सबैथोक ठान्छ, अर्को दल मिति तोक्नु नै अभिशाप ठान्छ। यहाँ शान्तिमय वातावरण छैन।

यहाँ राजनीतिक डनहरू, आर्थिक डनहरूको मैत्री वातावरण छ। यहाँ विकासमय वातावरण छैन। विकासको नाउँमा धेरै भ्रष्टाचारको वातावरण बनिरहेको छ। यहाँ काम गर्ने वातावरण छैन।

काम गर्ने कमारो, काम नगर्ने देवताको संज्ञा दिने वातावरण छ। उद्योग व्यवसाय फस्टाउने वातावरण छैन।

नयाँ नेपाल निर्माणको वातावरण छैन। नेपाल आमालाई

रुवाउने, सिमानाहरू मिच्ने र मिचाउने मात्र वातावरण छ। तै पनि हामी वातावरण दिवस मान्न बाध्य छौं। यहाँ मान्छेको सोचमा परिवर्तन आवश्यक छ।

सबैलाई थाहा छ, हरेक काम गर्नको लागि राम्रो वातावरण चाहिन्छ। हामीले खानको लागि राम्रो वातावरण चाहिन्छ। राम्रो सोच्ने वातावरण चाहिन्छ। पढ्नको लागि, लेख्नको लागि, खेलको लागि, यहाँ सम्म कि बस्नको लागि पनि राम्रो वातावरण चाहिन्छ।

तर जे चाहिन्छ त्यही समस्या भएर वातावरण विग्रिन्छ। टोल बनाउन, समाज बनाउन, देश बनाउन राम्रो वातावरण चाहिन्छ।

जाँड-रक्सी

चुरोट, गाँजा तथा ड्रग्सको कुलत ग्यारेन्टी छुटाउन

7 cm लिङ्गको लम्बाई, मोटाई बढाउने
प्राकृतिक हर्बल VigRX
Interantional Quality Product

स्तनको आकार बढाउन घटाउन

कुमारी अवस्थाको जस्तै यौनी टाईट गर्न

सुगर, पाइल्स तथा अल्सर चटक्कै निको पार्ने,
गर्बस्था पछिको पेटको सेतो धर्सा मेटाउन
नयाँ केश उमार्न तथा कपाल झर्न रोक्ने तेलहरू,
शिघ्रपतन रोक्न, लिङ्ग कडा पार्ने POWER +POWER

कीर्तिपुर फिटनेस प्वाइन्ट

फोन नं. ०१-४३३६७०१, ९८४१९८१९७६
यो विज्ञापन होइन, सत्य तथ्यमा आधारित छ।

BernHardt College
P R E S E N T S

**EDUCATION EXPO
& COUNSELING**

2013

For +2 and SLC Appeared Students

स्थान : नगर मण्डप श्री कीर्ति विहार, नयाँबजार कीर्तिपुर

मिति : जेठ २५ शनिबार, २०७० (जून ८, २०१३)

समय : विहान १० बजे देखि साँझ ४ बजेसम्म

**Free
ENTRANCE**

Main Sponsor

GYANKUNJ
COLLEGE

Co-Sponsors

JUBILANT
COLLEGE

ASIAN COLLEGE
OF HIGHER
STUDIES

KASTHAMANDAP
HSS/COLLEGE

NATIONAL
INTEGRATED
COLLEGE

Media Partners

KIRTI PUR
CHANNEL

SAHID
SAPTAHIK

Organizer

KIRTI PUR
VOLUNTEER
SOCIETY

WIN ATTRACTIVE DOOR PRIZES:

**MOBILE, PENDRIVES,
RECHARGE CARDS &**

QFX Cinema Tickets

जेष्ठ १८ कालो दिवस कार्यक्रम सम्पन्न

नेवा: स्वायत्त राज्य मंका संघर्ष समितिको आयोजनामा यहि जेष्ठ १८ गतेका दिन

प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटार मा विहान ८ बजे देखि ९ बजे सम्म धर्ना कार्यक्रम सम्पन्न

भयो । धर्ना कार्यक्रममा मंका: संघर्ष समितिका वर्तमान अध्यक्ष मोहन बहादुर महर्जन र सचिवालय संयोजक मल्ल के. सुन्दरले कालो दिवसको औचित्य र जापानपत्रमा उल्लेखित वृद्धाहरुको बारेमा जानकारी दिनु भयो ।

१ घण्टा धर्ना अवधीभरी एक साहित्यिक कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । उक्त साहित्यिक कार्यक्रममा कवि राजभाइ जक:मिले एक दर्जन भन्दा बढी भाषिक जागरण सम्बन्धी कविता वाचन गरेर सुनाउनु भएको

थियो । कवि जक:मिलेले कविताले सो धर्ना कार्यक्रममा ठूलो उर्जा दिएको कुरा सहभागीहरुले बताउनु भएको छ ।

२०५६ जेष्ठ १८ का दिन सर्वोच्च अदालतले काडमाण्डौ महानगरपालिकामा नेपालभाषा र राजविराज नगरपालिका र धनुसा जिविसमा मैथिल भाषा माध्यमभाषाको रुपमा प्रयोग गर्न पाइदैन भनेर फैसला गरेको दिनको सम्मनामा मातृ भाषाभाषीहरुले सो वर्ष देखि जेष्ठ १८ गतेको दिनलाई कालो दिवसका रुपमा मान्दै आइरहेका थिए ।

कीर्तिपुर यातायातको नयाँ बसको उद्घाटन

गत जेठ १५ गते गणतन्त्र दिवसको अवसर पारेर कीर्तिपुर यातायात सेवा क.लि.ले संचालन गर्न लागेको नयाँ १० वटा बसको उद्घाटन प्रमुख अतिथि मध्यमाञ्चल क्षेत्रीय प्रशासक उद्भव वास्कोटाले रिवन काटेर नरिवल फोडेर उद्घाटन गर्नुभयो । त्यसपछि कम्पनीका सञ्चालकहरु र अन्य अतिथिहरुले पनि नरिवल फुटाई उद्घाटन गरिएको थियो । कीर्तिपुर यातायात कम्पनीका अध्यक्ष संघरत्न मानन्धरको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रमको संचालन कम्पनीका सचिव मिलन मान महर्जनले गर्नुभएको थियो ।

प्रमुख अतिथि उद्भव वास्कोटाले नयाँ बस थपेजस्तै यात्रुलाई सेवाको अनुभूति दिलाउन सक्नु पर्ने बताउनु भयो ।

कीर्तिपुर यातायातका उपाध्यक्ष सिद्धिकुमार मानन्धरले यातायात कम्पनीले कीर्तिपुर क्षेत्रको दुर्गम क्षेत्र मानिने लनगोल, पाण्डेछाप क्षेत्रमा पनि बस संचालन गर्ने जानकारी दिनु भयो ।

यातायातको संस्थापक अध्यक्ष प्रा.डा. शिवशरण महर्जनले कीर्तिपुर यातायात कं. कीर्तिपुरवासीकै लगानीले संचालन भएको कम्पनी हो । समयको प्रवाह सँग कदम चाल्न नसकी विचमा केही सुस्ताएको भए पनि अब नयाँ बस, नयाँ सोचका साथ अगाडि बढेकोले पहिलेजस्तै कीर्तिपुरवासी, त्रि.वि.का विद्यार्थी, कर्मचारी सबैले माया गर्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । सभापतिको आसनबाट बोल्दै अध्यक्ष संघरत्न मानन्धरले कीर्तिपुर यातायातले व्यवसायको रुपमा नभई सेवा भावले बस संचालन गर्दा डाइभर कन्डक्टरले फाईदा उठाएको बताउनु हुँदै अब सेवाका साथै व्यवसायिक रुपमा अधि बढ्ने बताउनु भयो । नयाँ बस संचालन गर्न सहयोग गर्नुहुने सबैलाई धन्यवाद दिनु हुँदै कम्पनीबाट केही कमी कमजोरी भए सुभाब सल्लाह दिन अनुरोध गर्नुभयो ।

पाँगा माविमा

वक्तृत्व कला

प्रतियोगिता हुने

पेट्सानको वार्षिक

कार्यक्रम अन्तर्गत आउने जेठ २६ गते आइतवार “नेपालको सन्दर्भमा वैदेशिक रोजगारी र यसको प्रभाव” विषयमा

उपत्यकाव्यापी वक्तृत्व कला प्रतियोगिता संचालन हुन गइर हेको छ ।

उक्त प्रतियोगिता पाँगा माध्यमिक विद्यालय प्रांगणमा विहान १०.३० बजेदेखि सुरु हुनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई र विपद जोखिम सम्बन्धी तालिम

शहरी खानेपानी तथा सरसफाई र विपद जोखिम परि योजना अन्तर्गत नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कीर्तिपुर उपशाखा र लुमन्ति आवासका लागि सहयोग समूहको संयुक्त आयोजनामा आधार भूत प्राथमिक उपचार प्रशिक्षण

कार्यक्रम गत जेठ १८ गतेदेखि २० गतेसम्म कीर्तिपुर पार्टी प्यालेसमा सम्पन्न भयो । उक्त प्रशिक्षण कीर्तिपुर क्षेत्रका विभिन्न विद्यालयका शिक्षक/शिक्षिकाहरुलाई दिइएको थियो । नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कीर्तिपुर

उपशाखा सभापति हर्षमान महर्जनको सभापतित्वमा भएको समापन कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि नेपाल रेडक्रस सोसाइटी काठमाण्डौ शाखाका मन्त्री मथुरामान श्रेष्ठले प्रशिक्षार्थीहरुलाई प्रमाणपत्र वितरण गर्नु भएको थियो ।

रिद्धि भन्सारीले संचालन गर्नु भएको उक्त कार्यक्रममा लुमन्ति परियोजना कार्यक्रम संचालक जुना महर्जन, दक्षिण भेगिय प्यासन अध्यक्ष उज्ज्वल स्कूलका प्रिन्सिपल दिलमान महर्जन र सामुदायीक विद्यालयको तर्फबाट जनसेवा उमाविका प्राचार्य नन्द कुमारी महर्जनले मन्तव्य राख्नु भएको थियो ।

धर्म परिवर्तन : बुद्ध बिक्रीमा ?

— महेशराज महर्जन, नगाउँ

कीर्तिपुरका एक महिलाले क्रिश्चियन बनेपछि बुद्धको मूर्ति कीर्तिपुर नयाँ बजार को एक भाँडाकुडा पसलमा बेचिन् । त्यस्तै क्रिश्चियन बनेपछि कीर्तिपुरका एक शाक्यले बुद्धमूर्तिसहित पूजाका सामग्री पनि सोही पसलमा बेचे !! काठमाण्डौका एक धनाढ्यले आफू क्रिश्चियन भएपछि सुनको बुद्धको मूर्ति नदीमा लगेर फालिदिए !!!

मूर्तिपूजाको कुरा गर्दा, हिन्दू र बौद्ध मूर्तिपूजक धर्म हुन् भने क्रिश्चियन र मुस्लिम मूर्तिभक्षक धर्म हुन् । सत्रौं शताब्दीमा भारतीय उपमहाद्वीमा बेलायती धर्मप्रचार कहरूको सक्रियतादेखि नै हिन्दू धर्मका मूर्ति र गार्इलगायत अन्य प्रतीकलाई अपवित्र पार्ने काम क्रिश्चियन हरूले गर्दै आएका छन् । मुसलमानले भार

तमा आक्रमण गर्दा र राज्य चलाउँदा धेरै मूर्तिका साथै पुस्तकहरू नाश गरे वा जलाए । यसरी हेर्दा क्रिश्चियन वा मुसलमान धर्म अरू धर्मको अस्तित्वलाई स्वीकार नगर्ने धर्म हुन् । त्यसो त, हिन्दू धर्मका शंकराचार्यले पनि बाह्रौं शताब्दिमा काठमाण्डौ उपत्यकामा हमला गर्दा यहाँका धेरै बौद्ध धर्मका पुस्तक र मूर्ति नष्ट गरेको इतिहास छ ।

यसरी क्रिश्चियन-हरूले मूर्तिपूजालाई नसहनुको कारण के हो त ? पहिलो, मूर्तिपूजा यो धर्ममा छैन, त्यसैले संसारका कहिकतै पनि मूर्तिपूजा नहोस् भन्ने क्रिश्चियनहरू चाहन्छन् । क्रिश्चियन एक विश्वासवादी एक-ईश्वरीय धर्म हो जसअनुसार प्रकृतिमा भगवान छैन र क्राइस्टमा विश्वास गरे पुग्छ र पूजा

गर्नुपर्दैन । हिन्दूहरू र प्रकृतिपूजक आदिवासीहरू भने प्रकृतिमा जहाँतहिं भगवान हुन्छ भन्ने मान्यता राख्छन् । यसरी क्रिश्चियनमा मूर्तिपूजा नहुनु नै क्रिश्चियन धर्मले अरूको मूर्तिपूजाको विरोध गर्नु र धर्म परिवर्तन भएपछि मूर्तिपूजा गर्न नदिनुको मुख्य कारण हो । दोस्रो, उनीहरू मूर्तिपूजालाई अन्धविश्वास ठान्छन् र आफूबाहेक अरु सबै मान्छेलाई सत्य थाहा नभएका मूर्ख ठान्छन्, जसलाई उनीहरू क्रिश्चियन बनाएर सभ्य बनाउन चाहन्छन् । क्रिश्चियनहरूको आफूलाई मात्र सत्यको ज्ञान भएको ठान्ने यस्तो अहंवादी सोच पश्चिमा उपनिवेशवाद र विस्तारवादसँगै संसारभर फैलियो र उपनिवेशवाद र विस्तारवादको एक मुख्य उद्देश्य संसारका सबै मान्छेलाई क्रिश्चियन धर्म परि

वर्तन गराउनु थियो र अहिले पनि छ । अझ सबभन्दा डर लाग्दो कुरा त, बाइबल अनुसार नै, अरू मान्छेलाई क्रिश्चियनमा धर्म परिवर्तन गराउनु एक असल क्रिश्चियनको एउटा सबभन्दा ठूलो धर्म हो । यसरी, अरूको धर्मको अस्तित्व स्वीकार नगर्ने यहि अहंवादी उपनिवेशवादी र विस्तारवादी सोचले नै संसारभर धार्मिक युद्ध र धार्मिक अविश्वास बढेको हो । नेपालमा क्रिश्चियन धर्म परिवर्तन र योसँगै आइरहेको धार्मिक अविश्वास यसकै पछिल्लो उदाहरण हो ।

धर्म परिवर्तनबाट समुदायको संस्कृतिमाथि सबभन्दा बढी खतरा हुने गर्छ । धर्म र संस्कृति एक आपसमा सम्बन्धित छन् किनभने संस्कृतिको जग नै धर्म हो । धर्म एक दर्शन, विश्वदृष्टिकोण, कल्पना र विश्वास हो भने संस्कृति त्यो धर्ममा आधारित भौतिक क्रियाकलाप, संस्कार, चाडपर्व, कला, रहनसहन, रितिरिवाज र जीवन पद्धति हो ।

मूर्तिपूजा हिन्दू र बौद्ध संस्कृतिको एक अभिन्न अंग हो । मूर्तिसँगै मूर्ति बनाउने कला, सीप, प्रविधि र मूर्तिका विभिन्न रूप/आसन आदि आउँछन्, साथै भाषा, इतिहास र किम्वदन्ती पनि जोडिएर आउँछन् । मूर्तिपूजा हराउनुसँगै मूर्तिपूजासित सम्बन्धित चाडपर्व र त्योसित पारिवारिक र सामाजिक सद्भाव पनि हराउँछन् । अफ्रिकाका हुन् या दक्षिण अमेरिकाका, भारतका हुन् या उत्तर अमेरिकाका, जहाँजहाँ उपनिवेशकरणसँगै क्रिश्चियन धर्मको विस्तार भयो, त्यहाँका आदिवासीको धर्म परिवर्तनसँगै अधिकांशको संस्कृति पनि नाश भएको छ । त्यसैले, धर्मको विनाश हुनु भनेको धर्मसित सम्बन्धित कला र संस्कृतिकै विनाश हुनु हो । यस अर्थमा, धर्म परिवर्तन गर्न एक दर्शन, विश्वदृष्टिकोण, कल्पना र विश्वास हो भने संस्कृति त्यो धर्ममा आधारित भौतिक क्रियाकलाप, संस्कार, चाडपर्व, कला, रहनसहन, रितिरिवाज र जीवन पद्धति हो ।

बचाउनुपर्ने र बहुसंस्कृतिवाद र धार्मिक (संस्कृति) क बहुलतावादलाई प्रोत्साहित गर्नुपर्ने आजको परिस्थितिमा, नेपालमा सांस्कृतिक हिसाबले क्रिश्चियन धर्म एउटा ठूलो खतराको रूपमा देखा परेको छ ।

नेपालमा हिन्दू, बौद्ध मुसलमान र क्रिश्चियन धर्मको तुलनात्मक अध्ययन गर्न आएका एक अमेरिकी क्रिश्चियन विद्वान (?)ले विमानस्थलमा स्वदेश फर्कनुअघि आफूलाई नेपालमा उपहारस्वरूप दिइएको सुनको जलप लगाएको बुद्धको मूर्ति रद्दीको टोकरीमा फाले ।

हे बुद्ध ! तिमिले हामीलाई मानव बन्न सिकायो, त्यसले हामीले तिमिलाई मानवबाट भगवान बनायो । तिम्रो संस्मरणको लागि, हामीले ढुंगाबाट मूर्ति बनायो तर तिम्रो विस्मरणको लागि, आज तिम्रो मूर्तिबाट मात्र ढलौट मानेर बेचिदैछ, अपसोच, यस सबै हेर्न, निर्वाण पाएका तिम्रो त फेरि जन्मदैनौ ।

कीर्तिपुरमा पहिलो पटक

G- Five र DTC को
Service Center खुलेको उपलक्ष्यमा
(यो उपहार योजना केही समयको लागि मात्रै)

5 Mobile Sets
On
Lucky Draw !!!

Buy
One
Get One Free!!!

Surprise
Gifts !!!

Exchange !!!

Heavy Discount !!!

Big Sale !!!

Recharge Cards !!!

Free Memory Card !!!

Free Recharge
Cards!!!

सितैमा सीम कार्ड

Deals in all kind of Branded Sets & Repair Center
MOBILE MARKET 'N' KLINIC
LOKTANTRIC CHOWK
PHONE NO. 9851152393, 9843307412